

Informacja o stanie sanitarnym powiatu raciborskiego za 2019 rok

(Podpisano elektronicznie)

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Raciborzu
Karina Talabska

.....
Pieczęć i podpis PPIS

Racibórz, dnia 25.02.2020 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna

Tel. 32 415 28 93
Faks 32 459 41 31

ul. Batorego 8
47-400 Racibórz

<http://psseraciborz.pis.gov.pl>
ppisrac@psseraciborz.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I.EPIDEMIOLOGIA	6
I.1. Najważniejsze zadania w planie działalności w roku 2019 w zakresie działalności przeciwepidemicznej.....	6
I.2. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi	7
I.3. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	11
I.3.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	11
I.3.2. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra	12
I.3.3. Gruźlica	14
I.4. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych	17
I.5. Nadzór sanitarny nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych	18
I.5.1. Lecznictwo zamknięte	19
I.5.2. Lecznictwo ambulatoryjne	20
I.5.3. Praktyki zawodowe	20
I.5.4. Wyniki kontroli	21
II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA	23
II.1. Zadania realizowane w 2019 r.	23
II.2. Jakość zdrowotna wody do spożycia	23
II.3. Jakość zdrowotna wody ciepłej	29
II.4. Jakość zdrowotna wody do kąpiel i rekreacji	29
II.5. Obiekty użyteczności publicznej	31
II.5.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne	32
II.5.2. Baseny kąpielowe	32
II.5.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpiel	32
II.5.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym	33
II.5.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	33
II.5.6. Infrastruktura kolejowa i drogowa.....	34
II.5.7. Środki transportu osobowego	34
II.5.8. Tereny rekreacyjne	35
II.5.9. Obiekty sportowe	35
II.5.10. Obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe.....	35
II.5.11. Noclegownie	35
II.5.12. Cmentarze	35
II.6. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutowa	36
II.7. Interwencje	36

III. HIGIENA ŻYWNOSCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	37
III.1. Zadania realizowane w 2019 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych	37
III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX	39
III.3. Współpraca z innymi organami kontroli	39
III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	40
III.5. Ocena sposobu żywienia	41
IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	43
IV.1. Zadania realizowane w 2019 r.	43
IV.2. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania	43
IV.3. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego	44
IV.4. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach	45
IV.5. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie	45
IV.6. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	47
IV.7. Sposób dożywiania dzieci w szkołach	47
IV.8. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych	48
IV.9. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli	48
IV.10. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży	48
IV.11. Zadania zaplanowane na 2020 r.	49
V. HIGIENA PRACY	50
V.1. Realizacja zadań w 2019 r.	50
V.2. Charakterystyka obszaru działania	51
V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	52
V.4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.	54
V.5. Ocena narażenia zawodowego w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest	55
V.6. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych	56
V.7. Prowadzenie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi w środowisku pracy	56
V.8. Prowadzenie nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy	56
V.9. Choroby zawodowe	57
V.10. Plan działalności na 2020 r.	57
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	59
VI.1. Zadania realizowane w 2019 r.	59
VI.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin.	59
VI.3. Uwarunkowania środowiskowe	60
VI.4. Dokumentacja projektowa	62

VI.5. Odbiory sanitarne	62
VI.6. Współpraca z innymi organami	62
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	64
VII.1. Programy krajowe	64
VII.1.1 „Trzymaj Formę!”	64
VII.1.2 Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”	64
VII.1.3 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	65
VII.1.5 „Bieg po zdrowie”	66
VII.1.3 „Czyste powietrze wokół nas”	66
VII.2. Programy wojewódzkie	67
VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”	67
VII.2.2. „Podstępne WZW”	67
VII.2.3. „Znamię! Znam je?”	67
VII.2.4. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	68
VII.2.5. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”	68
VII.3. Interwencje nieprogramowe	69
VII.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu.....	69
VII.3.2. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)	70
VII.3.3. „Bezpieczne ferie 2019”	70
VII.3.4. Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”	71
VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada).....	72
VII.3.6. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”	73
VII.3.7. „Brązowo ale czy zdrowo?”	74
VII.3.8. „Bezpieczne wakacje 2019”	75
VII.3.9. Profilaktyka zatruc grzybami	76
VII.3.10. „Pedikuloza” – profilaktyka wszawicy.....	76
VII.3.11. „Jasne jak Słońce”	76
VII.3.12. „Lekki tornister”	76
VII.3.13. Ochrona przed komarami	77
VII.3.14. Jubileusz setnej rocznicy Służb Sanitarnych w Polsce	77
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	79

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu raciborskiego w 2019 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

I. EPIDEMIOLOGIA

I.1. Najważniejsze zadania w planie działalności w roku 2019 w zakresie działalności przeciwepidemicznej

W planach działalności na rok 2019 nie przewidziano istotnych zmian w stosunku do roku 2018. Główne kierunki działania w zakresie działalności przeciwepidemicznej przewidziane na rok 2019 polegały przede wszystkim na kontynuacji działań z roku 2018 oraz na prowadzeniu działań na rzecz eradykacji polio, eliminacji odry i różyczki..

Do najważniejszych należą:

1. Zintensyfikowanie działań nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych.
2. Sprawowanie nadzoru nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad sposobem przekazywania i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepień (ESDS).
3. Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku rzetelnego prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej obowiązkowych szczepień ochronnych.
4. Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS przypadków uchylenia się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane.
5. Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy, na podległym terenie, obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych.
6. Kontynuacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej oraz nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
7. Realizacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej w szczególności, w zakresie chorób występujących ogniskowo, stanowiących szczególny problem zdrowotny, w kontekście sytuacji epidemiologicznej na terenie kraju, krajów UE oraz państw trzecich.
8. Współpraca z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz doskonalenie działań przeciwepidemicznych w zakresie nadzoru nad opracowywaniem ognisk przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową, w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
9. Wzmoczenie nadzoru nad warunkami hospitalizacji osób zakażonych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi o szczególnej zjadliwości lub oporności (czynnikami alarmowymi), z uwzględnieniem zapewnienia odpowiednich pomieszczeń, warunków ogólnotechnicznych i środków ochrony osobistej dla personelu, w celu zapewnienia bezpieczeństwa personelowi i innym pacjentom.

10. Kontynuacja działań mających na celu przygotowanie struktur Państwowej Inspekcji Sanitarnej na wypadek pojawienia się w kraju osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną i szczególnie niebezpieczną (np. wirus Zika, gorączka Ebola, MERS-CoV) z uwzględnieniem takich elementów przygotowań, jak m.in. doprecyzowanie planów i procedur reagowania, dokonanie przeglądu wyposażenia i ewentualne uzupełnienie go, dokonanie niezbędnych uzgodnień w zakresie współpracy z innymi zaangażowanymi służbami na terenie województwa.
11. Kontynuacja działań w zakresie monitorowania bieżącej sytuacji epidemiologicznej związanej z zatruciami oraz podejrzeniami zatruc środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.
12. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką zakażeń HCV oraz innych zakażeń krwiopochodnych w celu utrwalenia programu „Zapobieganie zakażeniom HCV” zrealizowanego w latach 2012 – 2016 w ramach projektu pn. „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV)” a współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

I.2. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

Najważniejszym z nadzorowanych elementów bezpieczeństwa zdrowotnego w działaniu przeciwepidemicznym jest nadzór epidemiologiczny w zakresie chorób zakaźnych.

W roku 2019 sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

ANALIZA PORÓWNAWCZA ZACHOROWAŃ w latach 2018/2019 niektórych chorób zakaźnych na terenie powiatu raciborskiego

Nie odnotowano zachorowań na:	Jednostka chorobowa	ZAPADALNOŚĆ NA 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności w stosunku do 2018r. w %
		2018	2019	
Dur brzuszny, Dur rzekomy, Błonicę, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat,	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	18,7	32,1	+71,65
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone – Ogółem	23,65	34,8	+47,1
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	107,4	143,2	+33,33
	Płonica	49,3	63,35	+28,5
	Ospa wietrzna	216,8	820,8	+378,5
	Różyczka	1,97	1,83	-7,10

	Krztusiec	1,97	2,75	+39,6
WZW B	Ostre	-	-	-
	Przewlekłe	16,7	4,59	-72,5
	WZW C (ostre i przewlekłe)	16,7	4,59	-72,5
	Świnka	4,92	7,34	+49,2
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	465,1	372,8	-19,8
	Borelioza	114,3	74,4	-34,9
	Giardioza (Lamblioza)	1,97	0,92	-53,3
	Grypa – ogółem wg MZ-55	22 240,3	7182,5	-67,71
	Gruźlica	25,6	10,1	-60,5

Jak wynika z powyższego zestawienia – sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

1. Od wielu lat nie odnotowano zachorowań na:

- dur brzuszny i dur rzekomy,
- błonicę,
- botulizm,
- czerwonkę,
- ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat.

2. Wzrost zapadalności zaobserwowano w przypadku następujących chorób:

- ospa wietrzna,
- biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowego BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- zatrucia pokarmowe pałeczką Salmonella,
- krztusiec,
- świnka (nagminne zapalenie przyusznic),
- inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii,
- borelioza,
- płonica (szkarlatyna).

3. Spadek zapadalności wystąpił w przypadku następujących chorób:

- grypa,
- zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej,

- wirusowe zapalenie wątroby typu C (przewlekłe),
- wirusowe zapalenie wątroby typu B (przewlekłe)
- giardioza (lamblioza),
- różyczka,
- gruźlica.

Najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi, pod względem liczbowym, w powiecie raciborskim w roku 2019 były: grypa i infekcje grypopodobne (mimo znacznego spadku o 67,71%), ospa wietrzna (bardzo wysoki wzrost zapadalności o +378,5%), zatrucia pokarmowe pałeczką *Salmonella* (+71,65%), biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (+33,33%), oraz borelioza (+51,9%). W roku 2019 odnotowano nieznaczny spadek zapadalności zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej oraz brak występowania ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych na terenie powiatu. Wzrost zgłoszeń zachorowań na poszczególne choroby zakaźne można wiązać z działaniami podejmowanymi na rzecz poprawy zgłaszalności przez laboratoria i placówki lecznicze, poprawą świadomości pacjentów, którzy często wykonują badania laboratoryjne na własny koszt.

Nadal ważnym problemem pozostają pokąsania przez nieznaną (wałęsające się bez opieki) zwierzęta, po których konieczne jest podejmowanie szczepień przeciw wściekliźnie. W roku 2019 – 15 osób pokąsanych poddano szczepieniom przeciw wściekliźnie z powodu braku możliwości poddania zwierzęcia obserwacji weterynaryjnej. Ogółem podjęto 100 interwencji związanych ze zgłoszeniem pokąsań osób przez różne zwierzęta.

W roku 2019 zaobserwowano wzrost zachorowań na różę, zakaźną, bakteryjną chorobę skóry wywołaną przez paciorkowce. Prawdopodobieństwo zachorowania na różę wzrasta wraz ze spadkiem odporności organizmu. Dotyczy to przede wszystkim osób w podeszłym wieku, chorych na cukrzycę, jak również osób, które są podatne na infekcje bakteryjne i wirusowe.

Sytuację epidemiologiczną, pod względem liczby zachorowań, jak również wskaźników zapadalności, w okresie 5-letnim można zaobserwować w poniższym zestawieniu:

**ZESTAWIENIE ZACHOROWAŃ NA CHOROBY ZAKAŻNE
w latach od 2015 do 2019
w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu**

Lata		2015		2016		2017		2018		2019	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Liczba ludności		109 564		109 362		109 111		101 478		108 918	
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnym pochodzeniu (A09)	Ogółem	60	54,8	77	70,5	85	78,0	109	107,4	156	143,2
	W tym dzieci do lat 2	39	35,6	40	36,6	23	21,0	30	29,6	21	19,3
Gruźlica ogółem		13	11,8	12	11,0	21	19,2	26	25,6	11	10,1
Krztusiec		1	0,91	19	17,4	5	4,5	2	1,97	3	2,75
Plonica		125	114,3	58	53,1	86	78,8	50	49,3	69	63,35
Tężec		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Choroba meningokokowa - - Ogółem		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ospa wietrzna		572	523,03	745	682,2	400	366,5	220	216,8	894	820,8
Odra		-	-	-	-	-	-	-	-	3	2,75
Różyczka		5	4,57	2	1,8	6	5,5	2	1,97	2	1,83
WZW A		-	-	-	-	-	-	1	0,98	2	1,83
WZW B przewlekłe i BNO		9	8,2	6	5,5	6	5,5	17	16,7	5	4,59
WZW C przewlekłe		7	6,4	10	9,2	13	11,0	17	16,7	12	11,1
WZW inne i nieokreślone		1	0,91	-	-	-	-	-	-	1	0,92
Legioneloza		-	-	-	-	-	-	1	0,98	-	-
Malaria		-	-	-	-	-	-	1	0,98	-	-
Zapalenie przyusznicy		6	5,48	3	2,7	4	3,6	5	4,92	8	7,34
Grypa – zachorowania i podejrzenia zachorowań		4564	4173,3	2775	2541,3	15 674	14365,2	22569	22240,3	7823	7182,5
Grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem		4	3,65	7	6,4	4	3,6	3	2,95	6	5,5
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone – Ogółem (A05.9)		45	41,1	68	62,3	46	42,2	24	23,65	38	34,8
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe		22	20,1	38	34,8	24	22,0	19	18,7	35	32,1
Wirusowe	Ogółem	500	457,2	596	545,8	389	356,5	472	465,1	406	372,8

zakażenia jelitowe	W tym dzieci do lat 2	155	141,7	148	135,5	101	92,5	162	159,6	149	136,8
Róża		27	24,6	33	30,2	54	49,5	48	47,3	80	73,4
Lamblioza		81	74,06	48	43,9	19	17,4	2	1,97	1	0,92
Pokąsania przez zwierzęta-osoby szczepione		11	10,05	21	19,2	14	12,8	10	9,85	15	13,7
Borelioza z Lyme		60	54,8	78	71,4	82	75,2	116	114,3	81	74,4

A – liczba zachorowań

B – wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności

I.3. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.3.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2019 przeprowadzono 240 wywiadów epidemiologicznych związanych z opracowaniem przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej, jako podejrzenia bądź potwierdzenia chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

W porównaniu do roku 2018 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

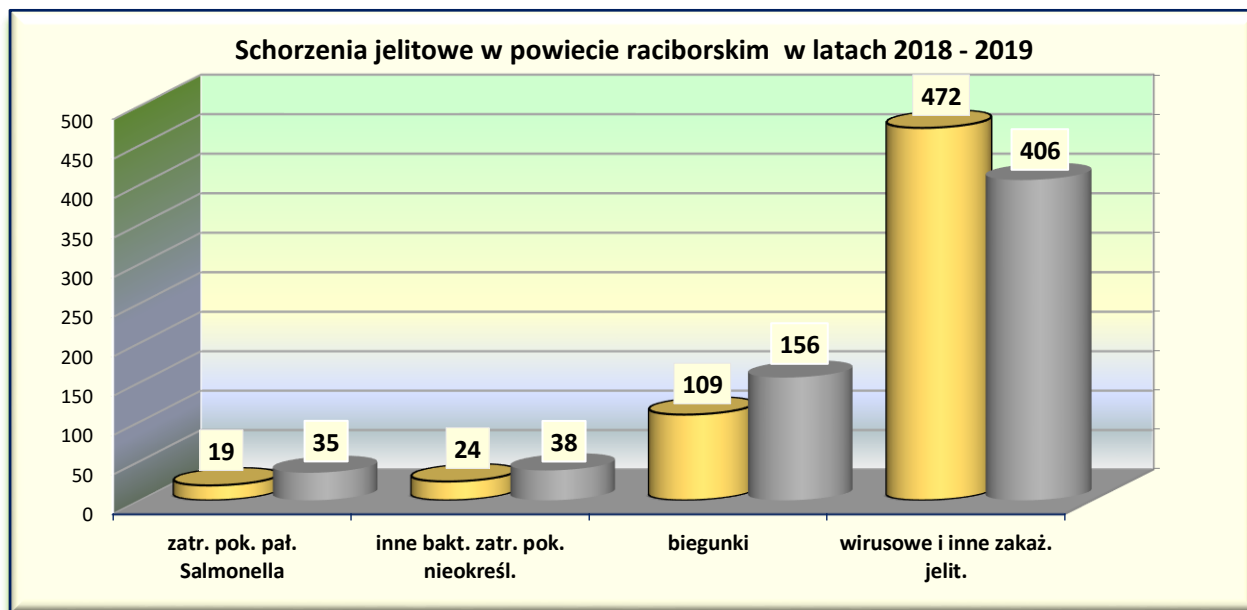
Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2018	2019
Zatrucie pokarmowe pałeczką Salmonella		19	35
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem	76	48
	Wywołane przez <i>E. coli</i>	7	3
	Wywołane przez <i>Clostridium Difficile</i>	55	25
	Inne określone	0	1
	Nieokreślone	14	19
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		109	156
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii		24	38
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	472	406
	W tym dzieci do lat 2	162	149

Jak wynika z powyższego zestawienia – w roku 2019 nadal wzrosła liczba zgłoszeń zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe oraz zatrucia pokarmowe wywołane pałeczką Salmonella (w stosunku do roku 2018 wzrost zapadalności o 71,65%), nieznacznie zmniejszyła się ilość wirusowych zakażeń jelit, które i tak są główną przyczyną zakażeń pokarmowych. Podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowaną większość przypadków potwierdzonych laboratoryjnie stanowiły przypadki hospitalizowane, zwłaszcza na Oddziale Pediatrycznym i Obserwacyjno-Zakaźnym Szpitala Rejonowego w Raciborzu. Pozostałe

zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano je, jako zakażenia wirusowe jelit nieokreślone oraz bakteryjne zakażenia pokarmowe o nieokreślonej etiologii.

Pomimo niekorzystnej sytuacji epidemiologicznej zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w kraju - w powiecie raciborskim w roku 2019 odnotowano tylko 2 zachorowania

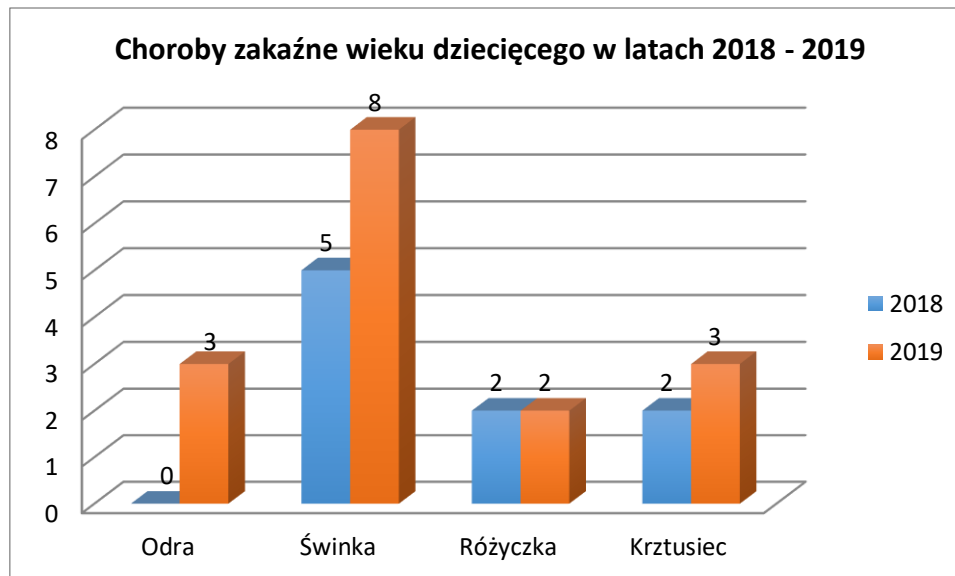
Sytuację epidemiologiczną zatruc/zakażeń przewodu pokarmowego w latach 2018-2019 przedstawia graficzne zestawienie:

I.3.2. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W porównaniu do roku 2018 pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Jednostka chorobowa	2018	2019
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	5	8
Różyczka	2	2
Krztusiec	2	3
Odra	0	3

W roku 2019 zarejestrowano 4 podejrzenia zachorowania na odrę potwierdzoną klinicznie przez lekarzy pierwszego kontaktu. Laboratoryjnie potwierdzono 3 przypadki odry. Zachorowały dwie osoby dorosłe oraz dziecko, które nie było szczepione na odrę z powodu przeciwwskazań do szczepień. W województwie śląskim, do połowy roku 2019, stwierdzono 269 przypadków odry. W całej Polsce około stwierdzono 1,5 tys. przypadków.

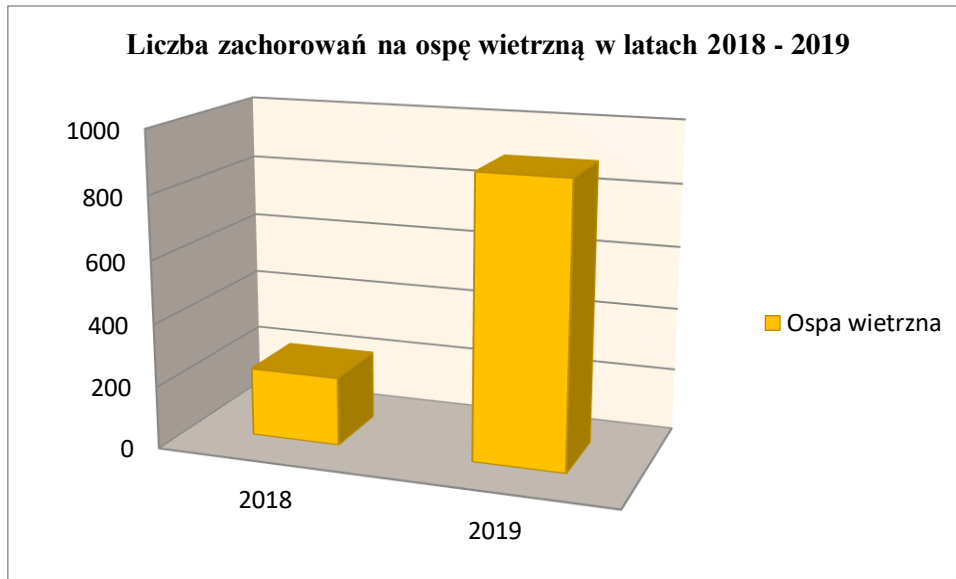
Zwiększone występowanie zachorowań na odrę stwierdzono również w państwach sąsiadujących z Polską, (najwięcej na Ukrainie, gdzie w roku 2019 zarejestrowano powyżej 58 tysięcy przypadków, z czego 20 osób zmarło z powodu powikłań), przez co ilość przywleczonych zachorowań w Polsce stale wzrasta. Taka niekorzystna sytuacja epidemiologiczna może stanowić szczególne zagrożenie dla dzieci niezaszczepionych, ludzi starszych i osób z obniżoną odpornością.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze, śwince i różyczce objęte są dzieci i młodzież od 13 miesiąca do ukończenia 19 roku życia.

W związku z poważną sytuacją epidemiologiczną odry w Europie, w roku 2019 wprowadzono do Programu szczepień Ochronnych przesunięcie drugiej przypominającej dawki szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce z 10 na 6 rok życia. Dodano zapis dotyczący szczepienia osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2018 – 2019 przedstawia się następująco:

Jednostka chorobowa	2018	2019
Ospa wietrzna	220	894

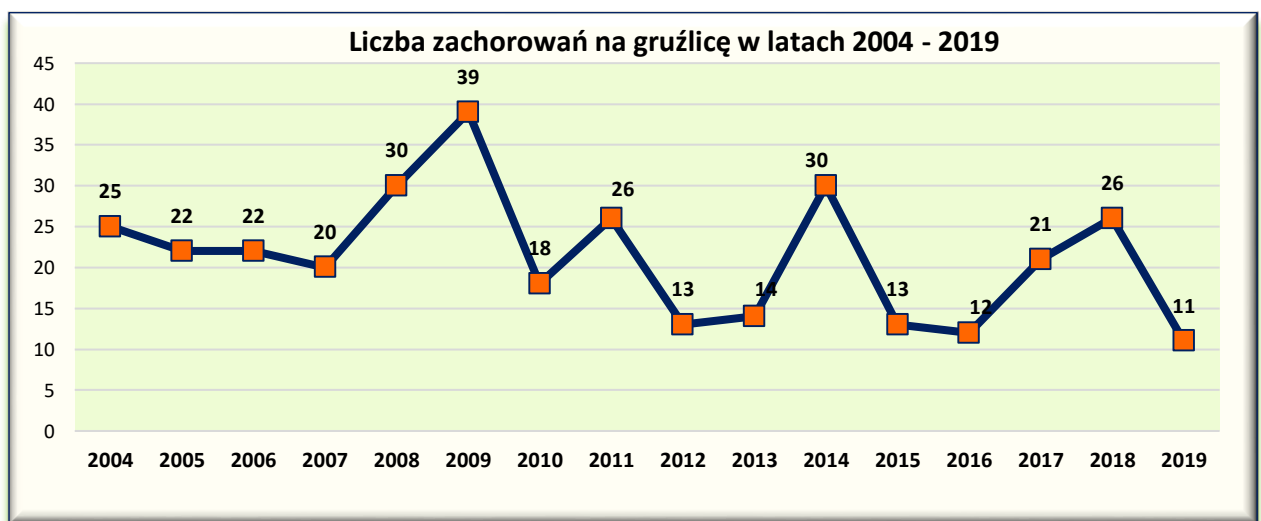
Po dwóch stabilnych latach zachorowań na ospę wietrzną w roku 2019 wystąpiła trzykrotnie wyższa zapadalność 820,8 (894 przypadki) w porównaniu z rokiem 2018 (220 przypadków/zap.216,8). W Programie Szczepień Ochronnych w części B- szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi, uwzględniono szczepienia p/ospie grupy dzieci do lat 12, w tym dzieci przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych. Dla ich rodziców dedykowana jest kampania edukacyjna „Oszczędź dziecku ospy” rozpoczęta w roku 2019.

I.3.3. Gruźlica

W powiecie raciborskim po znacznym wzroście zachorowań na gruźlicę w latach 2017-2018 w roku bieżącym zanotowano 11 zachorowań (spadek o 57,7%).

Rok	Liczba zachorowań
2004	25
2005	22
2006	22
2007	20
2008	30
2009	39
2010	18
2011	26

2012	13
2013	14
2014	30
2015	13
2016	12
2017	21
2018	26
2019	11

Rejestrację przypadków prowadzono w oparciu o zgłoszenia podejrzeń, oraz kliniczne i laboratoryjne potwierdzenia przez specjalistyczne placówki służby zdrowia, tj. szpitale i poradnie chorób płuc.

W roku 2019 – 10 przypadków dotyczyło gruźlicy układu oddechowego, w 1 przypadku stwierdzono gruźlicę pozapłucną (skóry i tkanki podskórnej).

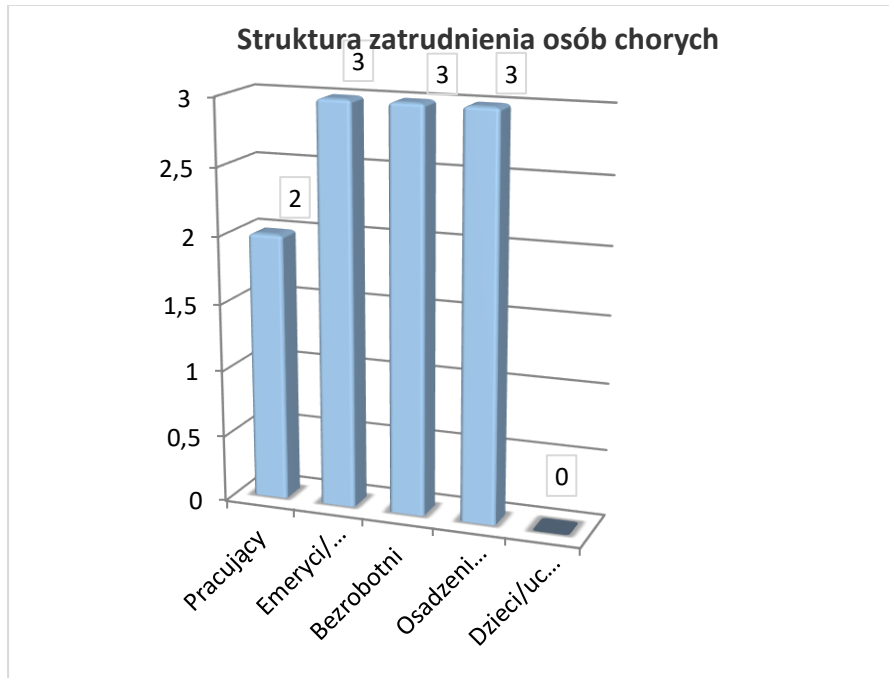
Średnia wieku chorych z potwierdzoną gruźlicą układu oddechowego wynosiła 50 lat (dla porównania w roku 2018 średnia wieku wynosiła 60 lat). Najstarsza osoba miała 67 lat, natomiast najmłodsza 33 lat. Nie stwierdzono zachorowań wśród dzieci i młodzieży do lat 19. Wszystkie zachorowania wystąpiły wśród mężczyzn, 3 przypadki stwierdzono wśród osadzonych Zakładu Karnego w Raciborzu.

W oparciu o przeprowadzone wywiady epidemiologiczne przeprowadzono analizę czynników sprzyjających zachorowaniom na gruźlicę i ustalono, co następuje:

- dobre warunki materialno - bytowe posiadało 10 osób,
- 9 osób w wywiadzie podawało palenie tytoniu, natomiast 5 osób przyznało się do nadużywania alkoholu przed zachorowaniem.

Pod względem zatrudnienia sytuacja przedstawiała się następująco:

- emeryci/renciści – 3 zachorowania,
- bezrobotni – 6 zachorowań,
- pracujący – 2 zachorowania,

Osoby ze styczności objęte były nadzorem przez Poradnię Chorób Płuc i Gruźlicy przy Szpitalu Rejonowym w Raciborzu.

W Polsce, już od dłuższego czasu, trwają dyskusje na temat celowości szczepień przeciwko gruźlicy. W niektórych krajach szczepień tych się nie wykonuje. Szczepionka BCG jedna z najstarszych, stosowana od ponad 80 lat, choć nie zapewnia ochrony przed płucną postacią gruźlicy, to jednak daje ochronę przed gruźliczym zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych i przed uogólnionym zakażeniem gruźliczym, czyli najgroźniejszymi postaciami tej choroby, bezpośrednio zagrażającymi życiu. I to jest największy sukces tego szczepienia i powód, dla którego do dziś jednorazowe szczepienie przeciw gruźlicy pozostało w naszym Programie Szczepień Ochronnych, co uzasadnione jest utrzymującą się tendencją do systematycznego wzrostu zapadalności na gruźlicę płucną w kraju. Szczepienie noworodków i niemowląt chroni przed gruźlicą w około 80% przypadków, natomiast szczepienie starszych dzieci i dorosłych jest znacznie mniej skuteczne.

Sytuację epidemiologiczną pozostałych chorób zakaźnych można uznać za stabilną, ponieważ występowały w pojedynczych przypadkach lub stwierdzono niewielki wzrost, co nie wpłynęło znacząco na możliwość wystąpienia zagrożeń na nadzorowanym terenie.

I.4. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2019 nadzorem objęto 36 punktów szczepień, w tym:

- 5 zlokalizowanych w poradniach dla dzieci,
- 13 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych,
- 18 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych.

Podczas kontroli punktów szczepień nie stwierdzono większych zaniedbań w zakresie:

- wyposażenia punktów szczepień w zakresie stworzenia warunków zapewniających bezpieczeństwo podczas wykonywania szczepień,
- racjonalnej gospodarki preparatami szczepionkowymi, ze szczególnym uwzględnieniem szczepionek w opakowaniach wielodawkowych,
- obiegu dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych, z uwzględnieniem miejsca przechowywania, sposobu prowadzenia oraz archiwizacji kart uodpornienia,
- terminowości przeprowadzania szczepień obowiązkowych wykonywanych w oparciu o aktualny Program Szczepień Ochronnych, z uwzględnieniem przeciwwskazań,
- fachowości i przygotowania personelu wykonującego szczepienia w zakresie znajomości zagadnień związanych ze szczepieniami oraz posiadania kursu kwalifikacyjnego w zakresie szczepień ochronnych,
- sposobu prowadzenia dokumentacji oraz sprawozdawczości.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania łańcucha chłodniczego. Punkty szczepień wyposażone są w lodówki służące do przechowywania preparatów szczepionkowych wraz z termometrami służącymi do pomiaru temperatury w urządzeniu chłodniczym.

Punkty szczepień prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych bądź wypisanych z punktu szczepień, na podstawie, których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

Ponadto placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie ze stanu uodpornienia dzieci i młodzieży przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym oraz wykonanych szczepień ochronnych na druku MZ-54.

W roku 2019 z powodu awarii prądu z przyczyn atmosferycznych w godzinach nocnych w gminie Rudnik doszło do wzrostu temperatury w urządzeniach chłodniczych w podmiotach leczniczych. Z tej przyczyny poddano utylizacji 301 dawek szczepionek.

Dla zapewnienia realizacji szczepień zgodnie z programem szczepień ochronnych konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się medialnie zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Na terenie powiatu raciborskiego można stwierdzić, że problem rodziców uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci nie stanowi jeszcze większego zagrożenia. Na dzień 31.10.2019 r. w rejestrze „niezaszczepionych” widnieje 134 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na

szczepienie. W roku 2019 wpisano do rejestru 28 nowych przypadków nie szczepionych (zwiększa się ilość przypadków odmowy wykonania szczepień u dzieci już na oddziale noworodkowym), co potwierdza dalsze tendencje wzrostowe w tym zakresie.

W roku 2019 PPIS w Raciborzu przesłał do rodziców dzieci uchylających się od szczepień 13 przypomnień zawierających informację o obowiązku wykonania szczepień ochronnych oraz 12 wezwań opiekunów do PSSE w Raciborzu celem złożenia wyjaśnień w związku z nie dopełnieniem ustawowego obowiązku szczepień. W 10 przypadkach dzięki staraniom pracowników stacji oraz personelu medycznego udało się przekonać rodziców do zaszczepienia dzieci.

Do chwili obecnej żadna z gmin powiatu raciborskiego nie zdecydowała się na sfinansowanie swoim dzieciom szczepionek zalecanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

Wbrew oczekiwaniom pediatrów szczepienie przeciwko rotawirusom pozostało nadal na liście szczepień zalecanych.

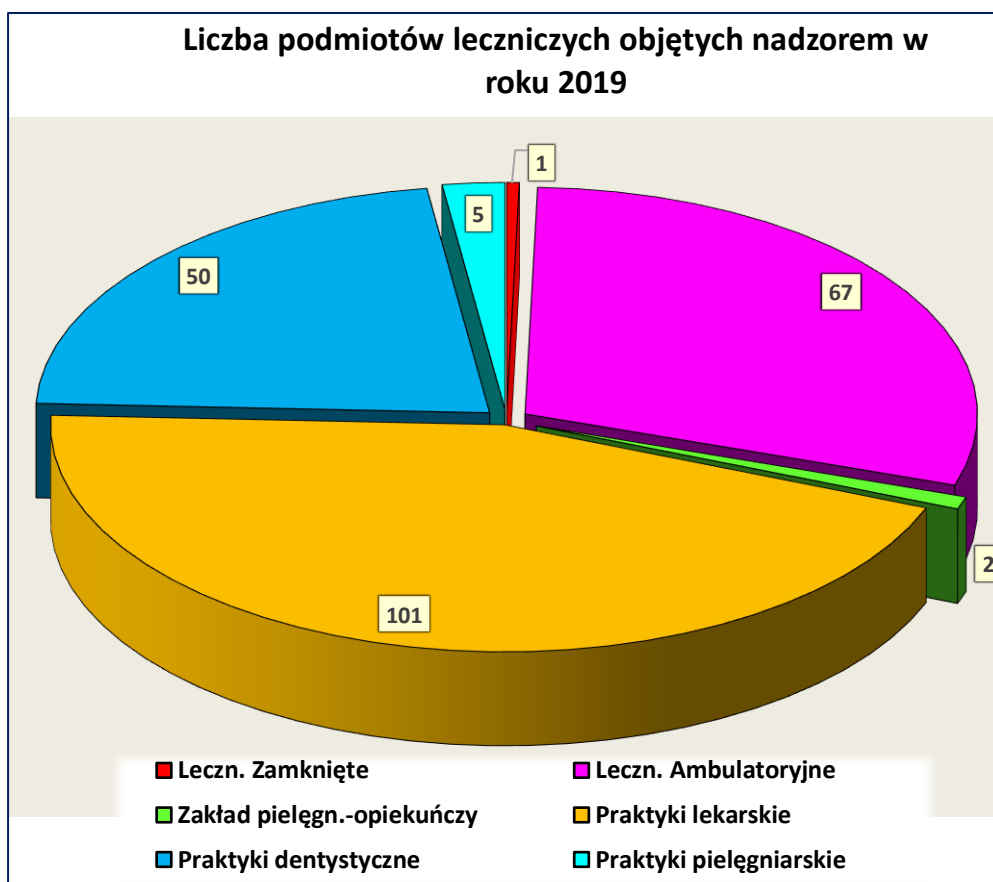
W 2019 roku na terenie powiatu raciborskiego zgłoszono 9 niepożądanych odczynów poszczepiennych z tego 1 –poważny; 7- łagodnych, w jednym przypadku nie potwierdzono wystąpienia NOP (w porównaniu z rokiem 2018-10 zgłoszeń).

I.5. Nadzór sanitarny nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych.

Kontrole przeprowadzane przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie epidemiologii, w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych, obejmują zagadnienia dotyczące:

- stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń,
- funkcjonalności obiektów i stanu ich dostosowania do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r.,
- bieżącego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń,
- kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 roku,
- dezynfekcji,
- sterylizacji,
- działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz ich współpracy z PIS.

W roku 2019 na terenie powiatu raciborskiego sprawowano nadzór sanitarny nad następującymi kategoriami podmiotów leczniczych:

Analiza stanu sanitarno – higienicznego podmiotów leczniczych powiatu raciborskiego opracowana została na podstawie prowadzonej dokumentacji w zakresie nadzoru sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Raciborzu i przedstawia stan sanitarny obiektów leczniczych na dzień 31 grudnia 2019 r. w porównaniu do roku 2018, zgodnie z podziałem na:

- lecznictwo zamknięte – 1 obiekt,
- lecznictwo ambulatoryjne – 67 obiektów,
- zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze – 2 obiekty,
- praktyki lekarskie – 101 obiektów,
- praktyki dentystyczne – 50 obiektów,
- praktyki pielęgniarские – 5 obiektów.

I.5.1. Lecznictwo zamknięte

Kontrole przeprowadzone w lecznictwie zamkniętym razem z zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym latach 2018 – 2019

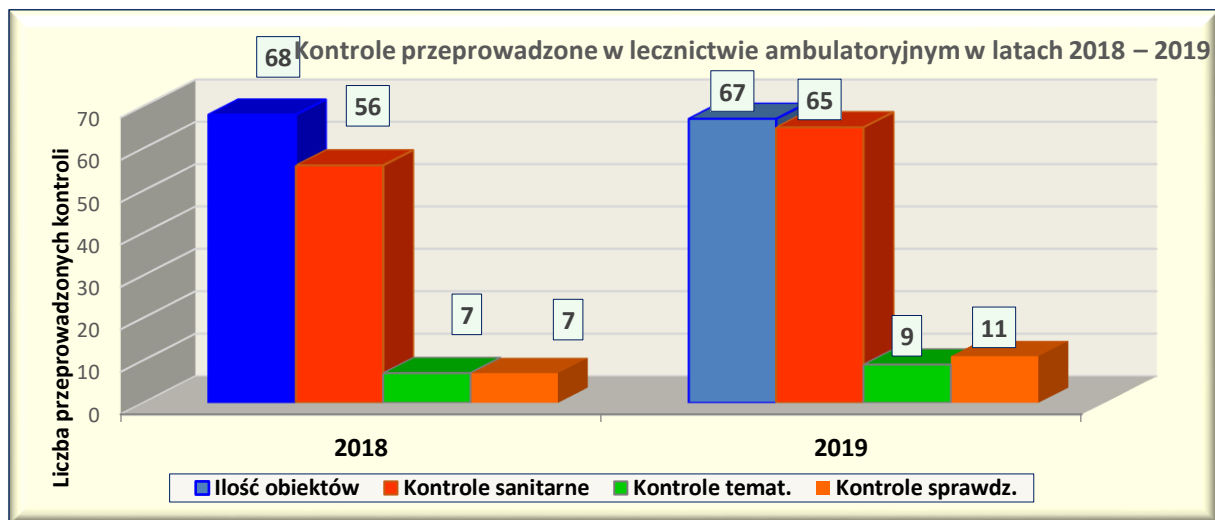
Rok	KONTROLE SANITARNE	KONTROLE TEMATYCZNE	KONTROLE SPRAWDZAJĄCE
2018	3	2	0
2019	4	2*	1

* 1 kontrola tematyczna wykonana w ramach nadzoru nad zespołami kontroli zakażeń w szpitalu RCM w Raciborzu, 2 kontrola – interwencyjna po zgłoszonej skardze na ZOL.

I.5.2. Lecznictwo ambulatoryjne (publiczne i niepubliczne)

Kontrole przeprowadzone w lecznictwie ambulatoryjnym w latach 2018 – 2019

Rok	KONTROLE SANITARNE	KONTROLE TEMATYCZNE	KONTROLE SPRAWDZAJĄCE
2018	56	7	7
2019	65	9	11

Ilość decyzji administracyjnych w lecznictwie ambulatoryjnym w latach 2018 – 2019 z wyodrębnieniem przyczyn wydania.

Rok	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego placówek	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu porządkowego placówek	Ilość decyzji wydanych w zakresie złej dezynfekcji	Ilość nałożonych mandatów
2018	3	3	0	0	0
2019	3	2	0	1	1

Decyzje administracyjne wydane w 2018 roku dotyczyły nieprawidłowego stanu sanitarno – higienicznego, porządkowego oraz nieprawidłowości prowadzonych procesów dezynfekcji.

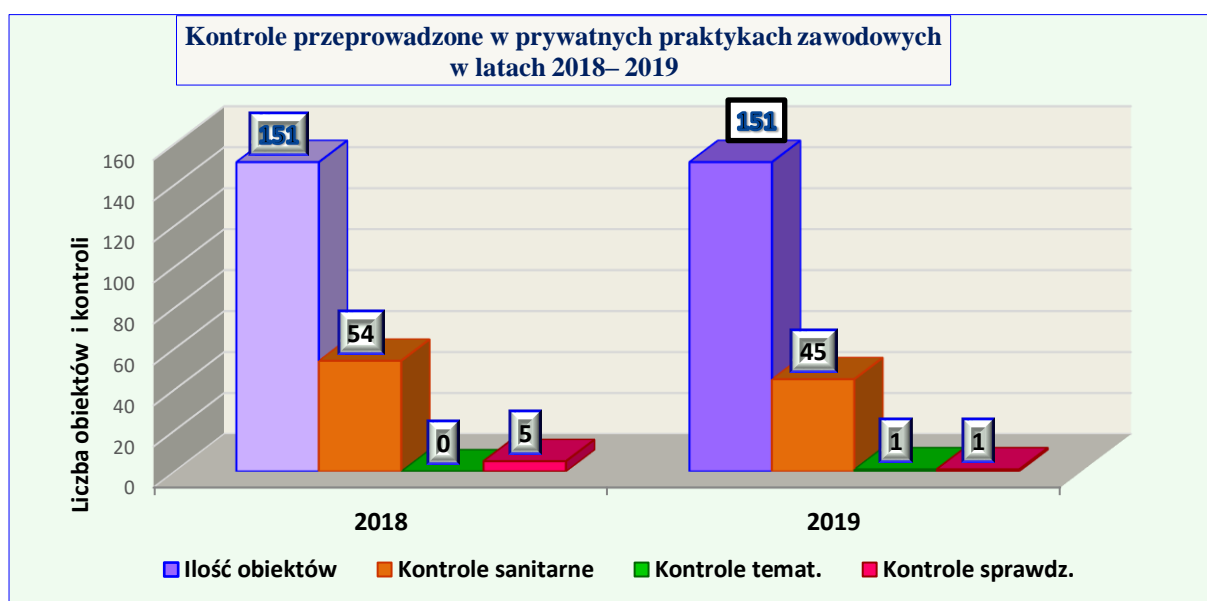
I.5.3. Praktyki zawodowe

Ilość praktyk zawodowych w latach 2018 – 2019

Rok	Praktyki zawodowe			
	Ogółem Ilość placówek	Praktyki lekarskie	Praktyki stomatologiczne	Praktyka pielęgniarek i położnych
2018	156	101	50	5
2019	156	101	50	5

Kontrole przeprowadzone w prywatnych praktykach zawodowych w latach 2018– 2019

Rok	Ilość skontrolowanych placówek	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość przeprowadzonych kontroli sanitarnych	Ilość przeprowadzonych kontroli tematycznych	Ilość przeprowadzonych kontroli interwencyjnych	Ilość przeprowadzonych kontroli sprawdzających
2018	54	59	54	0	0	5
2019	45	47	45	1	0	1

Ilość decyzji administracyjnych w praktykach zawodowych w latach 2018 – 2019 z wyodrębnieniem przyczyn wydania.

Rok	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu technicznego placówek	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu porządkowego placówek	Ilość decyzji prolongujących	Ilość decyzji wydanych w zakresie złej dezynfekcji
2018	5	2	3	0	0
2019	1	1	0	0	0

I.5.4. Wyniki kontroli

Zapewnienie bieżącej czystości i higieny w podmiotach leczniczych, uwzględniając ich specyfikę, rozkład pomieszczeń, rodzaj i czas wykonywanych zabiegów, organizowane jest w oparciu o firmy zewnętrzne (outsourcing), pracowników, firmy zewnętrzne i pracowników (tzw. system mieszany).

Podczas kontroli podmiotów leczniczych oceniano:

- właściwy dobór preparatów dezynfekcyjnych i antyseptycznych,
- znajomość procedur higienicznych obowiązujących w podmiotach leczniczych.
- sposób przeprowadzania dezynfekcji sprzętu, narzędzi i powierzchni oraz rąk i skóry,
- sposób przechowywania i użytkowania preparatów zgodnie z zaleceniami producenta, czas ich stosowania oraz terminy przydatności preparatów,
- używanie odpowiedniej odzieży ochronnej przez pracowników,
- procedury związane z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji,
- postępowanie z materiałami i narzędziami po sterylizacji,
- procedury związane z transportem i przechowywaniem artykułów sterylnych,
- dokumentację sterylizacji.

Komitety i Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych powołane przez kierowników szpitali na podstawie art. 14.1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 59) realizują swoje zadania zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala (Dz.U. Nr 294, poz. 1741).

Ponadto na bieżąco prowadzona jest współpraca z członkami Zespołów w aktualizacji i udoskonalaniu procedur kontroli zakażeń, pomocą merytoryczną w opracowywaniu i wygaszaniu ognisk epidemicznych. W roku 2019 nie zgłaszano raportów o podejrzeniu bądź występowaniu ognisk epidemicznych w szpitalach powiatu raciborskiego.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Zadania realizowane w 2019 r.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizując swoje główne statutowe obowiązki określone w Ustawie o Inspekcji Sanitarnej kontynuowała nadzór nad utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic, środków transportu osobowego itp., a także czuwała nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody do spożycia i wody w miejscach do kąpieli. Wypełniając obowiązki przeprowadzono systematyczne kontrole mające na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów określających wymagania sanitarne i higieniczne w wymienionych wyżej obszarach.

Ponadto Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizowała obowiązki wynikające z innych aktów prawnych, to jest spoza obszaru Ustawy o Inspekcji Sanitarnej:

- z zakresu Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych sprawowała nadzór nad właściwym pod względem sanitarnym i higienicznym przebiegiem ekshumacji i transportem zwłok,
- z zakresu Ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych - nadzór nad odpowiednim pod względem sanitarnym zabezpieczeniem imprez,
- z zakresu ustawy o odpadach - nadzór nad właściwym postępowaniem z odpadami medycznymi w obiektach służby zdrowia,
- z zakresu Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach opiniowała projekty uchwał regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- z zakresu Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków opiniowała stosowane w realizowanych inwestycjach materiały i wyroby do kontaktu z wodą.

II.2. Jakość zdrowotna wody do spożycia

Obowiązki inspekcji sanitarnej podczas sprawowania nadzoru nad jakością wody do spożycia w roku 2018 określone zostały szczegółowo w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 r., poz.2294) . W ramach nadzoru nad jakością wody prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, właściwy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny między innymi:

- weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowych z realizacji badań jakości wody, zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz terminowego przekazywania sprawozdań z badań jakości wody;
- analizuje przekazane przez przedsiębiorstwa wodociągowe sprawozdania z badań jakości wody, przeprowadzone zgodnie z ustalonym na dany rok harmonogramem, w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych;
- gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, zwane dalej „danymi monitoringowymi”;
- przekazuje dane monitoringowe do właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

- informuje właściwego wójta, burmistrza, prezydenta miasta, o jakości wody na nadzorowanym obszarze.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- pobierają próbki wody do badań jakości wody,
- wykonują badania jakości wody zgodnie z ustalonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej planem działania na dany rok,
- wykonują badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii Legionella sp., w szczególności w podmiotach wykonujących działalność leczniczą,
- wykonują kontrolne badania jakości wody po zakończeniu działań naprawczych, wykonanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, mające na celu sprawdzenie, czy woda spełnia wymagania,
- uzgadniają przedkładane przez przedsiębiorstwa wodociągowe harmonogramy pobierania próbek wody do badań jakości wody oraz zakres badań wykonywanych przez te podmioty w danym roku.

Wyniki nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu nad jakością wody do spożycia w powiecie z podziałem na poszczególne gminy przedstawiały się następująco.

Miasto Racibórz.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie miasta jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. 1-go Maja 8. Inni producenci wody to: Zakład Przemysłu Cukierniczego Mieszko SA, 47-400 Racibórz, ul. Starowiejska, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Bieruń, Zakład nr II w Raciborzu ul. Głębczycka 38, Browar Zamkowy, 47-400 Racibórz ul. Zamkowa 4, Zakład Karny, 47-400 Racibórz, ul. Eichendorffa 14.

Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne.

We wszystkich analizowanych przypadkach, na podstawie § 21 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu stwierdził przydatność wody do spożycia. Orzeczenia o przydatności wody do spożycia przekazywane były każdorazowo do Urzędu Miasta w Raciborzu oraz do zakładu wodociągów.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w Raciborzu zawierają opracowania przekazane do Urzędu Miasta oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego, t.j.: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Racibórz”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Racibórz”.

Gmina Kuźnia Raciborska.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie gminy Kuźnia Raciborska jest Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., 47-420 Kuźnia Raciborska, ul. Klasztorna 45. Inni producenci wody

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

to: Fabryka Obrabiarek „Rafamet” S.A. 47-420 Kuźnia Raciborska ul. Staszica 1, Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Maxpol” Sp. z o. o. 47-420 Kuźnia Raciborska, ul. Nowy Świat 8.

Jakość wody wodociągowej w gminie Kuźnia Raciborska oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej w roku 2019 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w około 90%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. Badania wody w wodociągu w Kuźni Raciborskiej przeprowadzane są w zakresie poszerzonym o oznaczenie zawartości niklu z uwagi na naturalne występowanie tego pierwiastka w wodzie studziennej w jednej ze studni zaopatrujących wodociąg. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu w roku 2019 w 3 przypadkach orzekł o warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągu, ze względu na nieodpowiedni odczyn pH wody - 2x oraz za wysokie stężenie manganu - 1x. W pozostałych przypadkach wydano oceny o przydatności wody do spożycia. Orzeczenia o przydatności wody do spożycia/warunkowej przydatności wody przekazywane były do Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej oraz do zakładu wodociągów.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w Kuźni Raciborskiej zawierają opracowania przekazywane, co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Miasta oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Kuźnia Raciborska”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Ruda Kozielska”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Kuźnia Raciborska”.

Gmina Krzyżanowice

Producentem wody i dystrybutorem na terenie gminy Krzyżanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. w Tworkowie przy ul. Parkowej 1.

Dodatkowo mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania ze źródła publicznego „źródła” zlokalizowanego w parku w Tworkowie. Opiekę nad tym źródłem sprawuje gmina.

Jakość wody wodociągowej w gminie Krzyżanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Tworkowie w roku 2019 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu również zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. W roku 2019 przeprowadzono wiele dodatkowych badań w związku z występującymi nieprawidłowościami. Odchylenia od prawidłowej jakości wody w tym wodociągu w roku 2019 zdarzały

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

się wielokrotnie (18 przypadków na 91). Przekroczenia wartości dopuszczalnych dotyczyły takich parametrów jak: bakterie grupy coli, ogólna liczba bakterii, mętność, żelazo.

W dniu 12.11.2019 w związku z powtarzającymi się nieprawidłowościami oraz obecnością bakterii grupy coli w wodzie, w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną dla wody wodociągowej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał decyzję orzekającą brak przydatności wody do spożycia w miejscowościach Chałupki, Rudyszwałd, Zabełków i zobowiązującą do zorganizowania dowozu wody.

Przyczyną nieprawidłowości okazała się usterka budowlana - brak szczelności w pokrywie komory zbiornika wody czystej na Stacji w Rudyszwałdzie. Komora zbiornika została wyremontowana i dnia 20.12.2019 r. wydany został komunikat o przydatności wody do spożycia.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w Gminie Krzyżanowice zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Borucin (gmina Krzyżanowice)”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Rudyszwałd”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Krzyżanowice”.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny ocenił także, jakość wody w źródle w Tworkowie. Pobrana próbka wody spełniała wymagania, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w zakresie przebadanych wskaźników jakości z wyjątkiem niskiego odczynu pH wody oraz niewielkiego przekroczenia zawartości niklu. W ocenie PPIS sporadyczne spożywanie takiej wody nie powinno powodować ryzyka zdrowotnego.

Gmina Krzanowice.

Producentem wody na terenie gminy Krzanowice jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. przy ul. Zawadzkiego 5 w Krzanowicach.

Jakość wody wodociągowej w gminie Krzanowice oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

Sp. z o. o. przy ul. Zawadzkiego 5 w Krzanowicach w roku 2019 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu również zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. W roku 2019 wyniki badań wody w gminie Krzanowice nie budziły zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w gminie Krzanowice zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Borucin (gmina Krzanowice) ”, „ Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Krzyżanowice”.

Gmina Nędza

Producentem wody na terenie gminy Nędza jest Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Nędzy, ul. Nad Suminą 2.

Jakość wody wodociągowej w gminie Nędza oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Nędzy w roku 2019 zrealizowało zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. W roku 2019, jakość wody wodociągowej w wodociągu w Nędzy nie budziła zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w gminie Nędza zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Nędza”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Nędza”.

Gmina Rudnik.

Producentem wody na terenie gminy Rudnik jest Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Rudniku, 47-411 Rudnik ul. Arcybiskupa Gawliny 2.

Jakość wody wodociągowej w gminie Rudnik oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych w Rudniku w roku 2019 zrealizował zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. W roku 2019, jakość wody wodociągowej w badaniach nie budziła zastrzeżeń.

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w gminie Rudnik zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Rudnik”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Rudnik”.

Gmina Kornowac.

Wodę na potrzeby gminy dostarczają następujące przedsiębiorstwa wodociągowe: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Raciborzu, ul. 1 Maja 8, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu przy ul. Marklowickiej 15.

Jakość wody wodociągowej w gminie Kornowac oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez przedsiębiorstwa wodociągowe oraz badania własne. Przedsiębiorstwa wodociągowe działające w obszarze gminy zrealizowały zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%.

W roku 2019, jakość wody wodociągowej w przeprowadzonych badaniach nie budziła zastrzeżeń.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w gminie Kornowac zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstw wodociągowych: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Kobyla-Łańce, Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Racibórz ”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Kornowac”.

Gmina Pietrowice Wielkie.

Producentem wody na terenie gminy Pietrowice jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich przy ul. Szkolnej 5.

Ponadto w Pietrowicach Wielkich, obok kościółka św. Krzyża, znajduje się studnia o charakterze publicznym. W 2019 roku studnia została udostępniona mieszkańcom, jednak z zastrzeżeniem, że woda ze studni nie nadaje się do spożycia.

Jakość wody wodociągowej w gminie Pietrowice Wielkie oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2019 wielokrotnie. Podstawę oceny stanowiły sprawozdania z badań dostarczane przez producenta wody oraz badania własne. Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich w roku 2019 zrealizował zatwierdzony wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogram badań wody wodociągowej w 100%. Badania realizowane były w ustalonych punktach zgodności i w wyznaczonych terminach. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zrealizował plan kontroli urzędowej na rok 2019 w 100%. W roku 2019, jakość wody wodociągowej w gminie Pietrowice Wielkie nie budziła zastrzeżeń. W jednym przypadku, w wodzie z wodociągu Amandów

pobranej w Szkole w Makowie, stwierdzono obecność pojedynczej bakterii grupy coli, jednak w badaniach powtórzonych woda była czysta.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w gminie Pietrowice Wielkie zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Gminy oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Maków”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Amandów”, „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Samborowice ”, „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Pietrowice Wielkie”.

II.3. Jakość zdrowotna wody ciepłej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywał badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii Legionella sp., w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne), takich jak Szpital Rejonowy w Raciborzu przy ul. Gamowskiej, Raciborskie Centrum Medyczne również przy ul. Gamowskiej oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krzanowicach.

Na podstawie wyników prowadzonego nadzoru nad jakością wody ciepłej w obiektach przedsiębiorstw podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne w powiecie raciborskim można stwierdzić, że w roku 2019 w obiektach tego typu nie wystąpiło ryzyko zdrowotne związane z użytkowaniem wody ciepłej. Jednak w przypadku Szpitala Rejonowego w Raciborzu (instalacja w Bloku J) oraz w Raciborskim Centrum Medycznym w Raciborzu zaistniała konieczność natychmiastowego wdrożenia procedur naprawczych w związku z obecnością skażenia instalacji w stopniu średnim. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych uzyskano wyniki pozytywne.

II.4. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji

Nadzór nad jakością wody na pływalni opiera się na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Zarządzający obiektami mają obowiązek przeprowadzania regularnych badań wody. Badania te przeprowadzane są zgodnie z harmonogramem, który zatwierdzany jest wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu. Badania zlecane są do akredytowanych laboratoriów zewnętrznych. Ponadto zarządzający pływalnią posiada obowiązek systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni, w zakresie następujących parametrów: pH wody, potencjał redox, stężenie chloru wolnego, temperatura wody, oraz nie rzadziej niż raz na dobę, w zakresie parametru chloru związanego. Zarządzający obiektem posiada obowiązek dokonywania oceny spełnienia wymagań jakości wody na pływalni oraz informowania o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu (lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów wynikających z oceny) w komunikacie umieszczanym na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej obiektu. Zarządzający pływalnią posiada

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

również obowiązek przekazywania wyników badań w terminie do 3 dni roboczych właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu wraz ze wskazaniem podejmowanych działań naprawczych w przypadku, gdy wynik badania odbiega od normy.

Kontrola urzędowa Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przeprowadzana jest raz w roku.

W powiecie raciborskim jest siedem obiektów - pływalni. Cztery czynne są jedynie w okresie letnim, 3 to baseny całoroczne.

Baseny całoroczne:

1. Park wodny w Raciborzu przy ul. Zamkowej - zarządzany jest przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Raciborzu - posiada 3 niecki basenowe, w tym dwie wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 3 wanny z hydromasażem.
2. Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Śląskiej - należy do Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu - posiada 2 niecki basenowe, dużą oraz małą.
3. Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Słowackiego - należy do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu - posiada jedną nieckę basenową.

Baseny sezonowe:

W trakcie sezonu letniego w roku 2019 na terenie powiatu raciborskiego czynne były cztery baseny odkryte:

- Basen miejski w Raciborzu przy ul. Markowickiej, zarządzany przez OSiR w Raciborzu,
- Basen gminny w Tworkowie, ul. Parkowa, zarządzany przez Gminny Zespół Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki w Krzyżanowicach z siedzibą w Tworkowie,
- Basen w ośrodku wypoczynkowym AquaBrax w Szymolicach - zarządzany przez prywatnego właściciela,
- Basen w ośrodku wypoczynkowym Leśna Polana w Szymolicach - zarządzany przez prywatnego właściciela.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu, na podstawie § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, dokonuje zbiorczej rocznej oceny jakości wody na pływalni. W roku 2019 zostało wydanych 7 takich ocen, dla każdego z obiektów. Podstawą oceny zgodnie z rozporządzeniem jest: analiza parametrów jakości wody na pływalni, ocenionych na podstawie bieżącej obserwacji, prowadzonej przez zarządzającego pływalnią, wyników badań wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią; zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz, wyników badań wody na pływalni wykonywanych przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego przed wydaniem oceny.

Wydane w roku 2019 oceny Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o jakości wody dla poszczególnych obiektów, zostały przesłane zarządzającym pływalniami, celem upublicznienia w komunikatach dostępnych bezpośrednio w obiekcie oraz na stronach internetowych.

W roku 2019 zarządzający pływalniami przeprowadzali badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne jakości wody, w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej, zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami.

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

Najczęściej wykazywane nieprawidłowości w nieckach basenowych lub w wodzie wprowadzanej do niecki to: nieprawidłowa wartość potencjału redox, chlor związany, chlor wolny, sporadycznie pH, chloroform, ogólna liczba mikroorganizmów, *Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella Sp.* W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości zarządzający pływalniami informowali PSSE o podejmowanych działaniach naprawczych.

Gminne Kąpielisko „Wodnik”

Na nadzorowanym terenie w 2019 roku czynne było Gminne Kąpielisko „Wodnik” w Kuźni Raciborskiej. Bieżące oceny jakości wody w kąpielisku zarówno z kontroli urzędowej jak i wewnętrznej wydawane były za każdym razem po otrzymaniu sprawozdań. Łącznie wydano 5 ocen wody. W żadnej próbkce, w ww. sprawozdaniach z badań, nie zostały odnotowane ponadnormatywne wartości parametrów określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiel. Jakość wody, w wydanych ocenach, określona została, jako przydatna do kąpiel. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu stwierdził, że jakość wody zgodnie z wymaganiami mikrobiologicznymi dla wód powierzchniowych w Gminnym Kąpielisku „Wodnik” położonym przy ul. Brzozowej w Kuźni Raciborskiej w 2019 r. została sklasyfikowana, jako doskonała.

II.5. Obiekty użyteczności publicznej

Regularnym kontrolom poddawane są takie obiekty jak: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpiel, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworzec, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedgrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny,

obiekty turystyczne, stacje paliw i inne, w tym obiekty służby zdrowia. Kontrole przeprowadzane są w celu oceny stanu sanitarnego obiektów oraz sprawdzenia zgodności z obowiązującymi przepisami. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje nakazujące ich usunięcie, inne, drobniejsze uchybienia, usuwane są w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

II.5.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

W roku 2019 kontroli poddano wszystkie obiekty. Trzy ustępy miejskie, posiadające publicznego właściciela obsługiwane są przez dzierżawców, od lat wymagają gruntownej modernizacji. Bieżący stan czystości zachowany, ponieważ ustępy te posiadają stałą obsługę.

Ustępy ogólnodostępne przy sklepach są to ustępy wykonane z nowoczesnych materiałów, natomiast często, szczególnie tam gdzie jest duże obłożenie, utrzymane są gorzej, ponieważ sprzątanie odbywa się zgodnie z założonym grafikiem.

II.5.2. Baseny kąpielowe

Baseny kąpielowe należą do grupy obiektów, gdzie zachowanie reżimu sanitarnego jest wyjątkowo ważną rzeczą, na którą PSSE w Raciborzu kładzie szczególny nacisk. Bardzo ważną sprawą jest właściwe stosowanie chemikaliów, w tym środków dezynfekcyjnych, mające na celu utrzymanie czystości w obiekcie oraz zabezpieczenie przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych i zakażeń. Bardzo ważny jest też stan i wyposażenie zaplecza higienicznego pływalni, którego organizacja powinna ułatwiać przeprowadzanie zabiegów higienicznych przed wejściem na halę basenową, z dezynfekcją stóp włącznie. W wyniku kontroli na pływalni H2Ostróg w Raciborzu stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarnym obiektu (nieprawidłowości dotyczyły między innymi brodzików do obmywania stóp, stanu kafelek w przebieralniach i na hali basenowej, właściwego utrzymania sprzętu pływackiego, utrzymania sauny itp.). Wydano zalecenia mające na celu ich niezwłoczne usunięcie. Rekontrola planowana jest na początku 2020 roku. Stan brodzików do obmywania stóp w tym obiekcie oceniony był negatywnie w roku 2019 dwukrotnie. Po pierwszej kontroli została wydana decyzja nakazująca usunięcie nieprawidłowości, lecz sytuacja powtórzyła się ponownie w grudniu. Za stwierdzone zaniedbania w roku 2019 nałożony został również mandat karny.

W przypadku kontroli basenów letnich nieprawidłowości związanych z utrzymaniem właściwego stanu sanitarnego obiektów nie stwierdzono.

II.5.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpieli

Ośrodek Wodno-Rekreacyjny „WODNIK” w Kuźni Raciborskiej jest jedynym takim miejscem w powiecie. Stan techniczny infrastruktury obiektu tj. podesty, plac zabaw, zaplecze sanitarne pozostają od lat na poziomie miernym. Ośrodek jest własnością gminy i oddawany jest w dzierżawę. Oprócz Kuźni

Raciborskiej inne zbiorniki wodne nie są zgłaszane do PSSE, jako miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli.

II.5.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

Są dwa obiekty zarejestrowane, jako domy pomocy społecznej w urzędzie wojewódzkim, które kontrolowane są przez PSSE w Raciborzu (DPS w Krzyżanowicach i DPS w Raciborzu przy Placu Jagiełły) oraz jeden, który kontrolowany jest przez WSSE w Katowicach (DPS w Raciborzu przy ul. Grzonki). Oba kontrolowane przez PPIŚ w Raciborzu obiekty urządzone są w zabytkowych budynkach, prowadzone są przez zgromadzenia zakonne a stan sanitarny tych obiektów nie budzi zastrzeżeń. Inne obiekty to placówki zapewniające opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym prowadzone przez prywatnych przedsiębiorców, w liczbie 4 w powiecie. Wszystkie zostały poddane ocenie. Kontrole kompleksowe obiektów przeprowadzone w roku 2019 nie wykazały nieprawidłowości w przypadku obiektów: „Rezydencja dla seniorów” w Zabełkowie oraz „Senior” w Sławikowie. Problemy nadal przysparza Dom Seniora „BUK” w Rudach. Właścicielem Dom Seniora „BUK” w Rudach od roku 2017 jest Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych Fizycznie, Intelktualnie, Osób Chorych Psychiczenie oraz Osób Uzależnionych od Alkoholu „POMOCNA DŁOŃ z siedzibą w Bytomiu. Kolejna kontrola kompleksowa przeprowadzona w roku 2019 ponownie wykazała nieprawidłowości w utrzymaniu właściwego stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Wdrożono postępowanie administracyjne. Protokół kontroli przesłano również do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach celem ewentualnego wykorzystania.

W roku 2019 stwierdzono również nieprawidłowości w utrzymaniu właściwego stanu sanitarnego w Domu „Promyk” w Pietrowicach Wielkich.

W obu obiektach za stwierdzone zaniedbania w utrzymaniu czystości i porządku nałożono łącznie trzy mandaty karne.

II.5.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Wszystkich obiektów tego typu jest 136. Kontrola kompleksowa obiektów w tej grupie przeprowadzana jest raz w roku. W grupie tej nieprawidłowości w roku 2019 stwierdzono w pięciu zakładach. W stosunku do czterech podmiotów prowadzących działalność, w celu usunięcia uchybień, zostało wszczęte postępowanie administracyjne i została wydana decyzja nakazowa. Nieprawidłowości dotyczyły: braku właściwie zorganizowanego miejsca do mycia, dezynfekcji i suszenia narzędzi i przyborów fryzjerskich, niewłaściwy stan sanitarno-techniczny wyposażenia i pomieszczeń oraz braku właściwie zorganizowanego miejsca do mycia rąk. W przypadku jednego z zakładów w grupie odnowy biologicznej zaistniała potrzeba wydania decyzji nakazującej doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń zaplecza higienicznego oraz pomieszczeń technicznych.

W zakładach sektora „Beauty” w roku 2019 dystrybuowano materiały promocyjno-informacyjne dotyczące „Zapobiegania zakażeniom HCV”.

W roku 2019 szczególnym nadzorem objęto zakłady, w których świadczone są usługi w zakresie opalania ciała (solaria), w związku z nowym przepisem dotyczącym zakazu promowania tych usług. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

II.5.6. Infrastruktura kolejowa i drogowa

Dworce i przystanki autobusowe:

Na terenie powiatu raciborskiego funkcjonuje jeden dworzec autobusowy pozostający od 2010 roku w nadzorze ŚPWIS.

Kontrole przystanków autobusowych przeprowadzane były w roku 2019 na terenie 2 gmin: Pietrowice Wielkie i Nędza. Wiaty przystankowe sukcesywnie wymieniane są na nowe, a gminy dbają o porządek tych miejsc w sposób dostateczny. Należy pamiętać, że są to miejsca objęte zakazem palenia papierosów, w tym elektronicznych, dlatego przystanki należy wyposażać w stosowne tablice.

Dworce i stacje kolejowe:

W powiecie raciborskim jest jeden dworzec kolejowy (w Raciborzu), 6 stacji i 5 przystanków kolejowych. Kontrolą objęto 7 z nich. Stwierdzono nieprawidłowości w przypadku utrzymania dworca PKP w Raciborzu, wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące prawidłowego stanu sanitarnego toalet, z terminem wykonania do końca roku 2019. W powiecie raciborskim kolejno remontowane są stacje i przystanki, według planów remontowych PKP, jednak najważniejszy obiekt, jakim jest dworzec w Raciborzu nadal nie jest remontowany. Remonty stacji i przystanków znacznie poprawiają wizerunek wsi. Jednak brak zagospodarowania i utrzymania terenów obok wyremontowanych peronów psuje obraz całości.

II.5.7. Środki transportu osobowego

Podczas kontroli środków transportu nie zaobserwowano wyraźnej poprawy stanu taboru.

Pociągi:

Kontrole składów odbywają się na terenie dworca PKP w Raciborzu. Ocenianie są pociągi należące do Kolei Śląskich Sp. z o.o. Sposób sprzątania nie uległ zmianie, odbywa się to w sposób manualny. Na terenie powiatu raciborskiego nie ma profesjonalnych myjni pociągów. Gruntowne sprzątanie przeprowadzane jest na innych, większych stacjach, wyposażonych w odpowiedni sprzęt.

Transport autobusowy:

Środki transportu komunikacji na terenie powiatu pozostają takie same od wielu lat. Brak jest nowoczesnych myjni, miejsc zrzutu ścieków z autokarów.

Skontrolowano środki transportu publicznego: autobusy Przedsiębiorstwa Komunalnego w Raciborzu, firmy „Ciesielska Travel”- autobusy turystyczne oraz Travel Bus. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Autobusy PKS pozostają poza nadzorem PPIS w Raciborzu.

II.5.8. Tereny rekreacyjne:

W ewidencji obiektów zaliczanych do rekreacyjnych figurują parki, zieleńce, place zabaw z piaskownicami. Ewidencja prowadzona jest w sposób sztuczny tj. niektóre rodzaje obiektów zostały pogrupowane wg właściciela np. piaskownice Miasta Racibórz, piaskownice Spółdzielni Mieszkaniowej itp. Na podstawie 15 skontrolowanych w roku 2019 obiektów lub grup obiektów stwierdzono, że utrzymywane są one w sposób wystarczający, na bieżąco dokonywane są też naprawy istniejącego wyposażenia. Trwa remont Ogrodu Jordanowskiego w Raciborzu.

II.5.9. Obiekty sportowe:

Do grupy tej zaliczane są: hale sportowe, stadiony, ośrodki sportowe, lodowisko i boiska LKS. Stan tych obiektów zależy od kondycji finansowej właścicieli i praktycznie brak jest wyraźnej poprawy w tym zakresie. Jedynie gruntownym remontom poddany został stadion OSiR w Raciborzu. W dalszym ciągu pozostaje niewykonana decyzja dotycząca poprawy stanu sanitarnego stadionu w Raciborzu przy ul. Srebrnej oraz stadionu w Raciborzu przy ul. Urbana. Podczas kontroli przeprowadzonej w roku 2019 w przypadku jednego z obiektów (KS „UNIA” w Raciborzu przy ul. Staszica) stwierdzono nieprawidłowości w bieżącym utrzymaniu czystości i porządku w związku z czym, wydano zalecenia doraźne nakazujące usunięcie uchybień. Osoba odpowiedzialna została ukarana dwukrotnie mandatem karnym.

II.5.10. Obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe:

Pod nadzorem PSSE w Raciborzu znajdują się: jedno kino, 6 domów kultury, 1 dyskoteka i 1 centrum kulturalno-oświatowe z terenami wystawowymi w Pietrowicach Wlk. Obiekty utrzymane są prawidłowo. W przypadku Kina „Bałtyk”, w roku 2019 wydano kolejną decyzję nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego foteli w sali kinowej, z terminem wykonania w roku 2020.

II.5.11. Noclegownie:

W powiecie raciborskim funkcjonowała do wiosny 2019 jedna ogrzewalnia dla bezdomnych, prowadzona przez Stowarzyszenie Artystyczno-Społeczne „Pracownia przyszłości”. Obiekt uruchomiony został bez konsultacji z PPIS w Raciborzu. W sezonie zimowym 2019-2020 miasto Racibórz planuje uruchomienie ogrzewalni w innej lokalizacji.

II.5.12. Cmentarze:

Stan utrzymania cmentarzy w powiecie raciborskim z reguły jest prawidłowy. Nadal problemem jest nieużytkowany stary cmentarz parafialny w Raciborzu przy ul. Kozielskiej, wymagający zdaniem PPIS w Raciborzu podjęcia decyzji dotyczącej dalszego jego funkcjonowania. Trudnym w utrzymaniu jest również cmentarz w Raciborzu przy ul. Ociekiej, wymagający doinwestowania w zakresie infrastruktury (ścieżki, toalety, miejsca gromadzenia odpadów). Pod nadzorem PSSE w Raciborzu znajdują się również

domy przedpogrzebowe oraz auta do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Kontrole przeprowadzone w roku 2019 nie wykazały nieprawidłowości, jednak zdaniem PPIS Dom Przedpogrzebowy przy ul. Ocickiej wymaga gruntownej modernizacji, ponieważ stan jego znacznie odbiega od współczesnym standardów.

II.6. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutowa

W roku 2019 nadzorowano 9 ekshumacji i wywozów zwłok za granicę, wydano 32 opinie dotyczące sprowadzenia zwłok z zagranicy na wniosek Starostwa Powiatowego oraz nadzorowano przeprowadzenie 7 imprez masowych.

II.7. Interwencje

W dziale Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 15 interwencji. Większość interwencji pozostaje poza zakresem możliwości podjęcia działań przez PPIS, w ramach przysługujących mu kompetencji i uprawnień. Trzy interwencje zostały przesłane przez Urząd Skarbowy w Raciborzu i dotyczyły prowadzenia działalności przez kosmetyczki w domach prywatnych. Wezwane osoby nie potwierdziły wykonywania takich usług. Powtarzają się skargi dotyczące warunków bytowania więźniów, a także skargi dotyczące placówek prowadzących całodobową opiekę nad osobami starszymi (Dom Seniora „BUK”, Dom „Promyk” w Pietrowicach Wielkich). W roku 2019 wpłynęły dwie interwencje dotyczące stanu utrzymania parku wodnego H2Ostróg.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III. HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

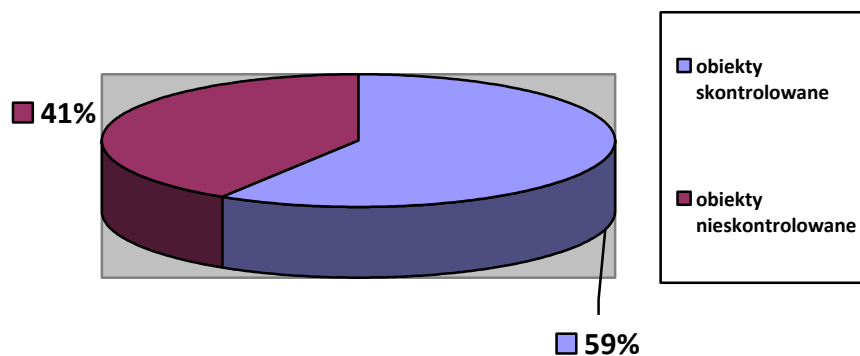
III.1. Zadania realizowane w 2019 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

Do zakresu działań Sekcji Higieny Żywności należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

W roku 2019 w powiecie raciborskim skontrolowano 698 obiektów. Przeprowadzono w nich 1057 kontrole. Ponadto w ramach kontroli granicznej przeprowadzono 17 kontroli dot. przywożonej lub wywożonej partii towaru.

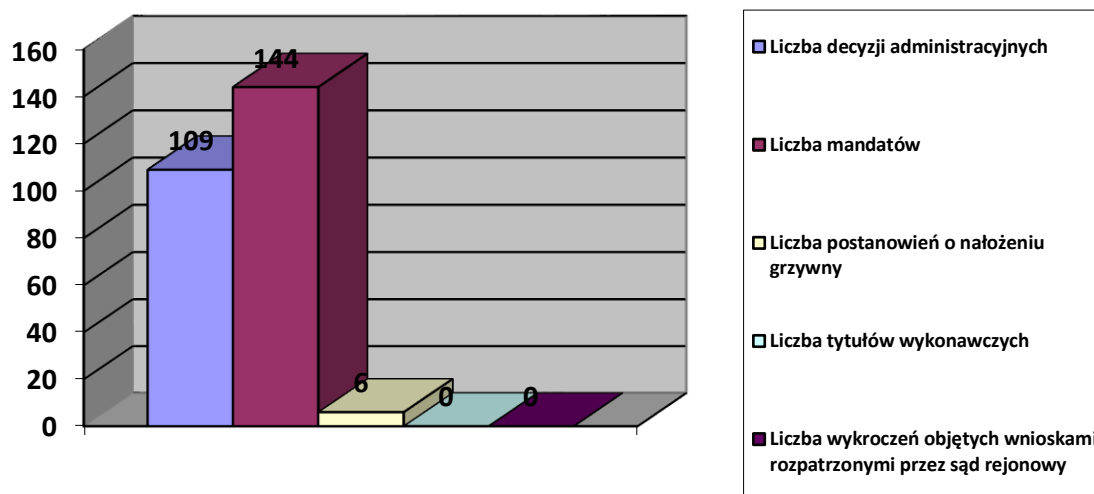
PROCENTOWY STAN KONTROLI W OBIEKTACH NADZOROWANYCH

W ramach sprawowanego nadzoru wydano 108 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 1 decyzje unieruchomienia/przerwania działalności całego zakładu, 4 decyzje zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Wobec podmiotów, które nie realizowały obowiązków wynikających z nałożonych decyzji, wszczynano postępowanie egzekucyjne. Wydano 6 postanowień o nałożeniu grzywny. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 144 mandatami karnymi.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Wyniki działalności represyjnej

W związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 105 decyzji administracyjnych zatwierdzających obiekty (w tym 12 decyzji warunkowych). Ponadto, dokonano 21 wpisów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS obiektów, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu;
- niewłaściwy stan pomieszczeń zakładu, w tym ścian i sufitów, podłóg, powierzchni mających kontakt z żywnością;
- przeprowadzanie czynności brudnych związanych z obróbką wstępną w pomieszczeniach kuchennych (czystych);
- brak skutecznego zabezpieczenia obiektu przed dostępem szkodników (brak siatek przeciw owadom w oknach);
- brak skutecznej dezynfekcji naczyń stołowych;
- brak ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk oraz przy zlewozmywakach do mycia sprzętu podręcznego i pomocniczego;
- brak właściwej higieny pracowników, w tym brak środków do mycia i higienicznego suszenia rąk;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników;
- nieprawidłowo przeprowadzana dezynfekcja jaj;
- brak właściwej dezynfekcji sprzętu i wyposażenia;
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego na etapie magazynowania i transportu surowców, półproduktów i produktów gotowych;
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami żywności przetrzymywanej w otwartych opakowaniach;

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- wykorzystywanie do produkcji i wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości bądź z oznakami zepsucia;
- wymagająca poprawy informacja dla konsumenta dot. środków spożywczych wprowadzonych do obrotu bez opakowań w zakresie substancji alergennych i powodujących alergię;
- brak zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP oraz GHP, w tym zapisów potwierdzających monitorowanie punktów krytycznych i kontrolnych;
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją zatwierdzającą;
- niewłaściwe postępowanie z odpadami pokonsumpcyjnymi oraz poprodukcyjnymi pochodzenia zwierzęcego.

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX, stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń.

W ramach współpracy w obrębie systemu RASFF, w roku 2018 sprawdzono łącznie obecność 35 niebezpiecznych produktów (środków spożywczych, przedmiotów użytku) objętych powiadomieniami. Stwierdzono 3 przypadki wprowadzania do obrotu zgłoszonych do systemu RASFF produktów w tym 2 przedmioty użytku oraz 1 środek spożywczy-suplement diety. W związku z powyższym produkt został zabezpieczony i wycofany z obrotu. Ponadto w związku z otrzymanymi zgłoszeniami w ramach systemu RAPEX dotyczącymi kosmetyków zweryfikowano wprowadzanie do obrotu kwestionowane produkty i nie stwierdzono ich w obrocie.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W ramach porozumienia ramowego z dnia 15 listopada 2018 r. zawartego pomiędzy Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Katowicach, o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej w 2019 r., prowadzona była wzajemna korespondencja przeznaczona do wykorzystania służbowego.

W ramach współpracy z Inspekcją na potrzeby prowadzonego postępowania oraz w związku z brakiem możliwości przebadania produktu przez laboratoria inspekcji weterynaryjnej, PPIS w Raciborzu pobrał do badań próbkę środka spożywczego.

Ponadto zaktualizowano dane o wspólnie nadzorowanych obiektach, zgodnie z zapisami porozumienia oraz poczyniono uzgodnienia dot. sprawozdawczości z realizacji porozumienia PIS i PIW, wspólnych kontroli akcyjnych i interwencyjnych oraz gospodarowania odpadami pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo-żywnościowych, zakładach produkcji lub obrotu żywnością wytwarzających produkty uboczne będące paszami lub składnikami mieszanek paszowych (protokół z dnia 24.04.2019 r.).

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

W ramach porozumienia z dnia 05 listopada 2008r o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim kontynuowano współpracę między inspekcjami. Przekazano informację o zamiarze przeprowadzenia kontroli w obiektach będących pod nadzorem PF, w tym o planowanym poborze prób. W 2019r. przeprowadzono 26 kontroli w obiektach będących pod nadzorem IF, w tym 13 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkuszem oceny zakładu. W wyniku kontroli nie nałożono mandatów, jak i nie wydano decyzji administracyjnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. W powyższych obiektach pobrano 20 próbek środków spożywczych, w tym suplementów diety i żywność specjalnego przeznaczenia medycznego. Prób nie zdyskwalifikowano.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W 2019 r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczącą nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska przeprowadzono 3 wspólne kontrole z elementem poboru próbek żywności u producentów. Do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę ogórków i 1 próbkę ziemniaków w kierunku zanieczyszczenia metalami oraz 1 próbkę sałaty w zakresie zawartości azotanów. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Prób nie kwestionowano.

Współpraca z terenowo właściwymi inspektorami sanitarnymi

W roku 2019, w ramach współpracy, przekazywano informacje terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. Informowano o nieprawidłowościach stwierdzanych podczas kontroli przeprowadzanych na podległym terenie u przedsiębiorców. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2019 r.” i stwierdzaniem naruszeń w zakresie m.in. znakowania środków spożywczych, przekazywano dokumentację wraz ze sprawozdaniem, terenowo właściwym inspektorom sanitarnym celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W roku 2019 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych, unijnych i importowanych środków spożywczych, materiałów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz próbek sanitarnych. Łącznie pobrano 478 próbek, z czego w 20 przypadkach wynik badania był nieprawidłowy.

Kwestionowano:

- 1 próbkę kiwi, ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu,

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- 5 próbek lodów tradycyjnych z udziałem mleka, ze względu na zanieczyszczenie bakteriami Enterobacteriaceae we wszystkich 5 próbkach,
- 9 próbek zmiotków i wytrzepeków, z uwagi na obecność szkodników oraz ich pozostałości (żywe larwy, martwe larwy i ich fragmenty, żywe i martwe chrząszcze, oprzędę),
- 5 próbek malin mrożonych, ze względu na obecność pleśni i drożdży.

W związku z otrzymanymi nieprawidłowymi wynikami badań zmiotków i wytrzepeków z koszyczków poinformowano przedsiębiorców o wynikach badań, obciążono strony kosztami poboru prób oraz przeprowadzonych badań, a także za czynności kontrolne przeprowadzone w związku z prowadzonym postępowaniem.

W związku z kwestionowaniem próbek kiwi i malin, podjęte zostały odpowiednie działania, zgodnie z kompetencjami. Produkty zostały zgłoszone w ramach systemu RASFF. Informacje o wynikach badań przedmiotowych produktów zostały przekazane właściwym miejscowo powiatowym inspektorom sanitarnym nadzorującym producentów, a także producentom i dystrybutorom. Ponadto podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo produktu wprowadzanego do obrotu zostały obciążone kosztami poboru prób i przeprowadzonych badań.

W związku z kwestionowaniem próbek lodów podjęte zostały odpowiednie działania, zgodnie z kompetencjami. Informacje o wynikach badań przedmiotowych produktów zostały przekazane producentowi. Ponadto podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo produktu wprowadzanego do obrotu został obciążony kosztami poboru prób i przeprowadzonych badań.

Badania laboratoryjne wykonywane były w ramach zintegrowanego laboratorium województwa śląskiego tj. w WSSE Katowice, PSSE Żywiec, PSSE Bytom, PSSE Dąbrowa Górnicza oraz PSSE Częstochowa. Ponadto próby badane były także w laboratorium spoza województwa śląskiego i (WSSE Olsztyn, WSSE Lublin, WSSE Kraków, WSSE Wrocław, WSSE Białystok, WSSE Rzeszów) oraz w laboratorium poza PIS (Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, NIŻP-PZH w Warszawie, PIW-PIB w Puławach).

III.5. Ocena sposobu żywienia

W roku 2019 pobrano do badań 3 próby posiłków obiadowych w żłobkach. Dodatkowo przeprowadzono 11 teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego (dla 8 przedszkoli oraz dla 3 żłobków).

Analizy jadłospisów przeprowadzono na podstawie jadłospisu dekadowego, wyników badań prób posiłków obiadowych pobranych w żłobku oraz wyliczeń zawartości składników odżywczych w podawanych posiłkach za pomocą programu komputerowego WIKT 3.0.001 Pro (działającego w oparciu o opracowaną przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie elektroniczną bazę wartości odżywczej produktów spożywczych). W analizie uwzględniono aktualnie zalecane przez IŻŻ normy żywienia, właściwe dla ocenianych grupy pacjentów (Normy żywienia dla populacji polskiej - nowelizacja. pod red. Mirosława Jarosza, Wyd. Instytut Żywności i Żywienia, Warszawa 2017).

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W przypadku żłobków przeprowadzone oceny wykazały nieprawidłowości w zakresie procentowego udziału energii z węglowodanów, białek i tłuszczu, zbyt wysoką zawartość soli w posiłkach oraz niedobory witaminy C, D, E, i składników mineralnych (wapnia, żelaza). Teoretyczna ocena jadłospisów dekadowych wykazała realizację zapotrzebowania na witaminy A, B6, B12, ryboflawinę, tiaminę oraz składniki mineralne: potas, fosfor i magnez. Informacje o wynikach oceny teoretycznej z uwzględnieniem wyników badań laboratoryjnych przekazano do Urzędu Miasta, a także do obiektów, w których pobierano próby. W ocenie zawarto zalecenia dotyczące poprawy jakości żywienia w tych placówkach.

Ocenił poddano 8 jadłospisów dekadowych placówek przedszkolnych. Stwierdzono, m.in., iż kaloryczność posiłków jest zbyt niska. Proporcje energii pochodzącej z tłuszczów, węglowodanów oraz białka są odpowiednie. Jadłospisy zaspokajają zapotrzebowanie na witaminę A, E, witaminy z grupy B, a także na składniki mineralne takie jak magnez, potas i fosfor. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należą: zbyt niską zawartość witaminy C, witaminy D, wapnia i żelaza oraz zbyt dużą ilość sodu. W ocenianych jadłospisach nie uwzględniono w niektórych posiłkach warzyw lub owoców oraz nie zapewniono w żywieniu 2 porcji produktów mlecznych. Ponadto stwierdzono uwzględnianie zbyt małej ilości produktów zbożowych z tzw. grubego przemiału, a także brak uwzględnienia produktów zbożowych w niektórych posiłkach obiadowych. W 1 przypadku stwierdzono dodawanie zbyt dużej ilości cukrów do napojów sporządzanych w placówce oraz zbyt częste podawanie potraw smażonych. W ocenianych jadłospisach nie uwzględniono w niektórych posiłkach warzyw lub owoców, nie zapewniono w żywieniu 2 porcji produktów mlecznych oraz brak produktu białkowego z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych w 1 lub 2 dniach w dekadzie. Do przedszkoli zostały wysłane informacje o wynikach oceny teoretycznej. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych analiz teoretycznych ocenianych jadłospisów, celem ulepszenia żywienia prowadzonego przez placówki przedszkolne i zapewnienia żywienia zgodnego z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, a tym samym z normami żywienia opracowanymi przez Instytut Żywności i Żywienia, w ocenach zawarto odpowiednie zalecenia.

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Zadania realizowane w 2019 r.

Pion higieny dzieci i młodzieży realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży (pkt 4 i pkt 5 art. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej - Dz.U. z 2019 r. poz. 59). W 2019 r. w ramach kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące w szczególności higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania (art. 4 pkt 6 i pkt 7 cytowanej wyżej ustawy o PIS) oraz zgodnie z Planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2019 oceniano: stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania, przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego, warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych, dostosowanie mebli szkolnych oraz przedszkolnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków oraz ich oznakowanie, sposób dożywiania dzieci w szkołach oraz przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży. Ponadto w szkołach sprawdzano możliwość pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych (przeprowadzając także, w ramach akcji edukacyjnej MEN, pomiary obciążenia uczniów ciężarem tornistrów), a w przedszkolach – warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do tych placówek.

IV.2. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2019 pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w ramach nadzoru nad warunkami nauki i wychowania skontrolowali ogółem 62 placówki stałe spośród 121 będących w ewidencji.

Wśród skontrolowanych w 2019 r. 32 placówek szkolnych było: 16 szkół podstawowych, 1 szkoła specjalna, 1 liceum ogólnokształcące i 14 zespołów szkół. Ponadto skontrolowano 4 żłobki, 17 przedszkoli, 1 szkołę wyższą oraz 8 innych placówek.

Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego nie budził większych zastrzeżeń; drobne uchybienia były natychmiast eliminowane. W 2019 r. w sanitariatach wszystkich placówek zapewniony był dostęp do bieżącej ciepłej wody. Dostępne były również środki higieny osobistej.

W roku 2019 przeprowadzono ogółem 121 kontroli w placówkach różnego typu. Były to kontrole zarówno planowe (64), podczas których oceniano stan sanitarny placówek lub sprawdzano wykonanie wydanych zaleceń, jak i doraźne (57), związane np. z wydanymi zaleceniami, wniesionymi interwencjami, pismem strony, bieżącą oceną stanu sanitarnego, wypoczynkiem zimowym i letnim dzieci i młodzieży.

Interwencje wniesione w 2019 r. dotyczyły nieprzyjemnego/uciążliwego zapachu panującego w obiekcie, w którym sprawowana była opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, nieporządku w kolejnym obiekcie tego typu, braku skutecznych/wystarczających działań ze strony dyrekcji jednego z przedszkoli w celu

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

wyeliminowania problemu wszawicy wśród przedszkolaków oraz nie zapewnienia dzieciom uczęszczającym do tego przedszkola należytego bezpieczeństwa podczas upałów, a także nieprawidłowości w zakresie zapewnienia uczniom higienicznych warunków przebierania się na zajęcia wychowania fizycznego. Zasadne okazały się interwencje dotyczące nieprzyjemnego/uciążliwego zapachu oraz nieodpowiednich warunków przygotowania się uczniów na lekcje w-f.

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 22 decyzje (w roku 2018 - 11, a w roku 2017 - 7), w których m.in. nakazał usunięcie w określonym czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży.

Decyzje dotyczyły:	Liczba placówek		
	2017r.	2018r.	2019r.
PLACÓW ZABAW/REKREACYJNYCH/BOISK SPORTOWYCH	0	0	2
CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH W BUDYNKACH (NAWIERZCHNIE, SCHODY, ZABEZPIECZENIA KALORYFERÓW ITP.) I/LUB SZATNI	3	6	7
SAL LEKCYJNYCH I INNYCH SAL ZAJĘĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	1	5	7
DOSTOSOWANIA MEBLI DO WZROSTU DZIECI I/LUB POSIADANIA CERTYFIKOWANYCH MEBLI ORAZ SPRZĘTU SPORTOWEGO	5	3	3
STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO TOALET, W TYM SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ ARMATURY ORAZ WYPOSAŻENIA W ŚRODKI HIGIENICZNE	3	4	10
WARUNKÓW PROWADZENIA ZAJĘĆ W-F	2	3	4
STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO INNYCH POMIESZCZEŃ PLACÓWKI NIŻ WYŻEJ WYMIENIONE	1	2	5

2 z 22 wydanych w 2019 r. decyzji odnosiło się do żłobków, 4 do przedszkoli, 10 do szkół podstawowych, 1 do zespołu szkół, 3 do placówek całodobowych oraz 2 do podmiotu działalności gospodarczej prowadzącego działalność opiekuńczą i edukacyjną w odniesieniu do dzieci.

W 2019 r. odnotowano wykonanie 18 decyzji (12 wydanych w 2019 r., 3 z 2018 r., 1 z 2016 r. i 2 z 2015r.).

W sumie postępowanie administracyjne zakończono w 17 placówkach (1 żłobku, 4 przedszkolach, 7 szkołach podstawowych, 1 zespole szkół, 2 placówkach z pobytem całodobowym, 1 szkole wyższej oraz 1 placówce działalności opiekuńczej i edukacyjnej w odniesieniu do dzieci.

Wydano również 10 decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych na stronę obowiązków.

W sumie w 2019 r. wydano 32 decyzje merytoryczne tj. o 16 i 12 więcej niż odpowiednio w latach 2017-2018.

IV.3. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego.

W okresie wakacyjnym 2019 r. skontrolowano 6 placówek w zakresie przygotowania szkół powiatu raciborskiego do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2019/2020 (3 szkoły podstawowe funkcjonujące samodzielnie i 3 w zespołach szkolno-przedszkolnych). Przeprowadzone kontrole wykazały, iż w każdej ze skontrolowanych placówek, w obrębie przynależnej jej nieruchomości, podczas wakacji prowadzone

były prace remontowe, które do dnia kontroli zostały już zakończone. W 4 z tych placówek zakończono także prace porządkowo-konserwatorskie i na dzień kontroli szkoły te były w pełni przygotowane na przyjęcie uczniów. W 2 pozostałych szkołach (funkcjonujących w zespołach) prace porządkowe jeszcze trwały, a ich zakończenie – zgodnie z deklaracjami Dyrektorów – miało nastąpić do dnia 31.08.2019 r. We wszystkich placówkach, mając na uwadze zastany stan sanitarno-techniczny, rok szkolny mógł się rozpocząć.

IV.4. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach.

We wszystkich skontrolowanych szkołach, funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach, uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 78% skontrolowanych w 2019 r. placówek (szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół). W 3% placówek – nieposiadających gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej – zadania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami (poznu) realizowane były przez pielęgniarkę/higienistkę na terenie danej szkoły, w udostępnianych pomieszczeniach zastępczych, pełniących inne funkcje. Natomiast w przypadku 19% placówek uczniowie w ramach badań z zakresu poznu korzystali z usług świadczonych w pobliskich zoz- ch (16%) lub w gabinetach zlokalizowanych w innych placówkach (3%).

W roku 2019, podobnie jak w roku 2018, w żadnej z placówek szkolnych nie utworzono nowych gabinetów. W minionym roku zakwestionowano stan sanitarny gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w dwóch raciborskich placówkach tj. w jednej samodzielnie funkcjonującej szkole podstawowej oraz w jednym zespole szkół. Stwierdzone nieprawidłowości, jeszcze w 2019 r., zostały wyeliminowane; stan przedmiotowych gabinetów podczas ponownych kontroli nie budził już zastrzeżeń natury sanitarno-higienicznej i technicznej.

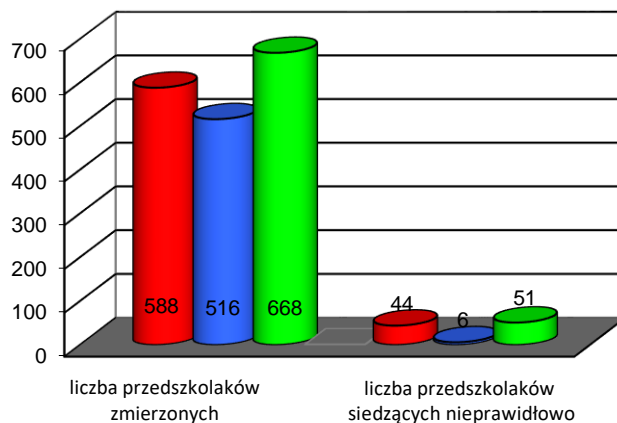
IV.5. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

W roku 2019, podobnie jak w latach 2017-2018, w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży dokonali oceny dostosowania mebli szkolnych oraz przedszkolnych (stolików/ławek i krzesełek) do wzrostu uczniów klas I-III i przedszkolaków, w wybranych szkołach podstawowych i przedszkolach powiatu raciborskiego, funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach szkół.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów przedstawiają wykresy:

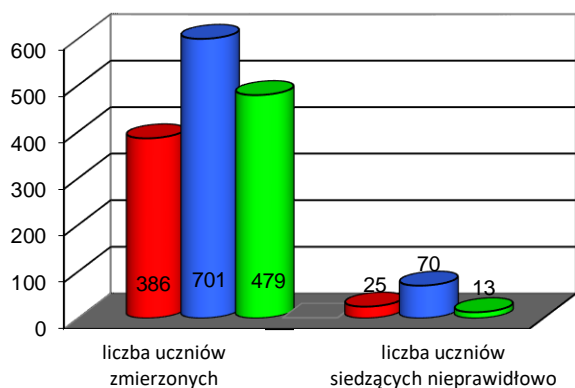
LEGENDA: ■ 2017r. ■ 2018r. ■ 2019r.

MEBLE PRZEDSZKOLNE

Z przeprowadzonych podczas kontroli pomiarów i z zebranych informacji wynika, iż w 2019r. 8% badanych dzieci przedszkolnych siedziało przy stanowiskach niedostosowanych do ich wzrostu, w 2018 – 1%, a w 2017r. – 7,5%.

MEBLE SZKOLNE

Z przeprowadzonych podczas kontroli pomiarów i z zebranych informacji wynika, iż w 2019r. 3% uczniów objętych badaniem używało mebli niedostosowanych do ich wzrostu, w 2018r. – 10%, a w 2017r. – 6,5%. Reasumując w 2019r. 51 przedszkolaków i 13 uczniów z 1147 wszystkich dzieci objętych badaniem używało mebli niedostosowanych do ich wzrostu (w 2018r. było to 6 przedszkolaków i 70 uczniów z 1217 wszystkich zmierzonych dzieci, a w 2017r. - 44 przedszkolaków i 25 uczniów z 974 wszystkich zmierzonych dzieci przedszkolnych i szkolnych).

W minionym roku, podobnie jak w latach 2017-2018, stan techniczny zarówno mebli przedszkolnych, jak i szkolnych nie budził zastrzeżeń.

Nie wszystkie jednak meble znajdujące się na stanie placówek przedszkolnych i szkolnych posiadały certyfikaty.

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w 2019 r. wydano 3 decyzje merytoryczne nakazujące dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii (w 2018 - 3, w 2017 r. - 5).

IV.6. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2019 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych, w szkołach zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego. W latach 2017-2019 były to placówki gmin:

<i>Liczba placówek, w których oceniono plany lekcji</i>			
Gmina	2017r.	2018r.	2019r.
Nędza	2	2	1
Kornowac	4	1	4
Krzanowice	0	3	2
Krzyżanowice	6	3	3
Kuźnia Raciborska	3	2	2
Pietrowice Wlk.	4	4	2
Racibórz	8	8	6
Rudnik	5	5	2
RAZEM	32	28	22

Podobnie jak w latach 2017-2018, w roku 2019 w żadnej skontrolowanej placówce, w której oceniono plany lekcji, nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych, w wyniku dokonanych ocen, nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.7. Sposób dożywiania dzieci w szkołach

Z informacji zebranych w 2019 r. wynika, iż dożywianie uczniów uczęszczających do szkół powiatu raciborskiego funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach szkół prowadzone było, podobnie jak w latach ubiegłych, w oparciu o zlokalizowane na terenie placówek stołówki, które przygotowywały jedno lub dwudaniowe obiady oraz o miejsca, które szkoła udostępniała do spożywania posiłków dowożonych.

W minionym roku sprawozdawczym spośród 32 skontrolowanych szkół wszystkich typów 25 (78%) prowadziło dożywianie uczniów, w 2018r. - 85%, w 2017r. - 87%. Wydawanie ciepłych posiłków przygotowywanych na miejscu prowadzone było w 12 placówkach (48%), natomiast dostarczanych w formie cateringu w 13 placówkach (52%). Zdecydowana większość uczniów, w skontrolowanych placówkach szkolnych wydających ciepłe posiłki, korzystała z pełnych obiadów (w 2019 r. - 81%, w 2018 r. - 82%, w 2017 r. - 80%). W trakcie kontroli ustalono, że 7 szkół (22%) oferowało swoim uczniom możliwość wypicia ciepłego napoju (herbaty), a w 72% skontrolowanych placówek uczniowie otrzymywali

mleko w kartoniku; na terenie 41% placówek uczniom udostępniono poidelka lub dystrybutory z wodą. W 2019 roku, podobnie jak w roku 2018, tylko 1 ze szkół organizowała śniadania szkolne (w 2019 r. - dla 7 uczniów, w 2018 r. - dla 5 uczniów).

IV.8. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

W 2019r. w ramach bieżących kontroli, w wybranych szkołach powiatu raciborskiego (18), przeprowadzono pomiary obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. W sumie, w ramach badania, zważono 1619 uczniów klas I-VIII i tyle samo tornistrów/plecaków. Tornistry/plecaki ważono z całą zawartością. Z uwagi na brak uregulowań prawnych dotyczących wagi tornistra/plecaka szkolnego, który jest podstawowym atrybutem każdego ucznia przyjęto, i nadal przyjmuje się, iż jego ciężar nie powinien przekraczać 10-15% masy ciała dziecka (norma niska - 10%, norma wysoka - 15%). Stwierdzono, iż w przypadku 38% zbadanych uczniów ciężar tornistra/plecaka nie przekraczał 10% ich masy ciała. W przypadku 43% uczniów ciężar ich tornistrów/plecaków mimo przekroczenia przyjętej niskiej normy 10% wagi ciała nie przekroczył jednak normy wysokiej tj. 15%. Pozostałe 19% uczniów nosiło tornistry/plecaki, których ciężar przekraczał 15% ich masy ciała.

W minionym roku, podobnie jak w latach ubiegłych, podczas kontroli placówek szkolnych sprawdzano również czy w pomieszczeniach szkoły lub placówki zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. Z zebranych danych wynika, iż 100% skontrolowanych w 2019 r. szkół spełniło dyspozycje § 4a Dz.U. 2003 r. Nr 6 poz. 69 z późn.zm.

IV.9. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli

Kontrole przeprowadzone w 2019r. w przedszkolach powiatu raciborskiego, zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach szkół wykazały, iż placówki te zapewniały warunki do mycia zębów przez uczęszczające do nich dzieci. Nie wszystkie jednak przedszkolaki, w placówkach zapewniających warunki do utrzymania higieny jamy ustnej, myły zęby. Zazwyczaj zębów nie czyściły dzieci najmłodsze. W roku 2019 we wszystkich przedszkolach przybory do higieny jamy ustnej zapewniali rodzice/opiekunowie dzieci.

IV.10. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2019, podobnie jak w latach ubiegłych, organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2019 zgłoszonych zostało 9 turnusów wypoczynku zimowego i 26 turnusów wypoczynku letniego (podobnie jak w roku 2018, zarówno w odniesieniu do ferii zimowych, jak i wakacji letnich był to wypoczynek w miejscu zamieszkania i wypoczynek całodobowy). 40% z nich została skontrolowana. Przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży kontrole (w sumie 14) wybranych turnusów zarówno wypoczynku

w miejscu zamieszkania, jak i wypoczynku całodobowego nie wykazały nieprawidłowości w zakresie zapewnienia jego uczestnikom odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych. Zarówno zimowiska, jak i kolonie zorganizowane zostały w obiektach świadczących usługi hotelarskie, będących pod stałym całorocznym nadzorem, posiadających dobrą bazę noclegową. W 2019r. podobnie jak w roku 2018, na terenie powiatu raciborskiego w okresie wakacji nie zostały zorganizowane obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej, odbył się jedynie obóz turystyczno-strażacki urządzony na boisku szkolnym, z wykorzystaniem szkolnego zaplecza higienicznosanitarnego.

Warunki żywienia zarówno dzieci/młodzieży wypoczywających na zimowiskach, kolonistów, a także uczestników obozu zostały skontrolowane przez pracowników Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku tut. Stacji. Nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli 2 miejsc żywienia uczestników letniego wypoczynku (nałożono 2 mandaty, w sumie na kwotę 700 zł; wydane zostały również 2 decyzje płatnicze).

Na skontrolowanych turnusach wypoczynku w miejscu zamieszkania nie prowadzono dożywiania dzieci i młodzieży.

Jak ustalono, z wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu raciborskiego, zgłoszonego do kuratorium oświaty i objętego nadzorem sanitarnym, skorzystało w minionym roku 650 uczestników.

W roku 2019 zarówno w okresie ferii zimowych, jak i wakacji letnich z uczestnikami zorganizowanego wypoczynku prowadzone były pogadanki na temat m.in. bezpiecznych ferii/wakacji oraz profilaktyki chorób zakaźnych i uzależnień. Przekazywane były również materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące omawianych zagadnień.

IV.11. Zadania zaplanowane na 2020 r.

W „Planie zasadniczych zamierzeń Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu na rok 2020” po uwzględnieniu wytycznych GIS, ŚPWIS oraz PPIS w Raciborzu, w obrębie Higieny Dzieci i Młodzieży, zaplanowano do realizacji 12 zamierzeń, które dotyczą m.in. przygotowania i przesłania do WSSE w Katowicach ocen/informacji odnośnie: stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów, dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii w klasach I-III szkół podstawowych, przygotowania terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych do użytkowania po sezonie zimowym, wyposażenia żłobków i przedszkoli w oczyszczacze powietrza, przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego, wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży oraz sprawozdawczości statystycznej za rok 2019.

Przewidziano również do skontrolowania, w ramach 125 kontroli, wszystkie placówki nauczania i wychowania będące pod nadzorem na koniec 2019 r.

V. HIGIENA PRACY

V.1. Realizacja zadań w 2019 r.

Do zadań Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu, zgodnie z art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego prowadzonego przez higienę pracy należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy,
- warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
- przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych,
- przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, substancji czynnych i detergentów oraz ich stosowania w działalności zawodowej,
- zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Do zadań Sekcji, zgodnie z art. 5 Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy również prowadzenie postępowania administracyjnego dotyczącego chorób zawodowych i wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.

W 2019 jako wiodące zadania zaplanowano:

- prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy,
- prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych,
- prowadzenie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi oraz detergentami,

- prowadzenie działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach,
- prowadzenie nadzoru nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”,
- prowadzenie nadzoru nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,
- upowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu stwarzania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi przez produkty będącymi środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

V.2. Charakterystyka obszaru działania

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu w 2019 roku znalazło się 401 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 16152 pracowników. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

PKD	Nazwa działu według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Liczba zatrudnionych
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	5087
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2168
10	Produkcja artykułów spożywczych	992
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	667
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	605
31	Produkcja mebli	548

W zakładach pracy wymienionych działalności gospodarczych znajduje zatrudnienie ok. 62 % pracowników objętych nadzorem.

Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników. W roku 2019 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 190 takich zakładów, co stanowi ok. 47 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji.

V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

W 2019 r. do kontroli wytypowano 184 zakłady pracy przy ogólnej liczbie kontroli – 184.

Ogółem w 2019 r. skontrolowano 145 zakładów pracy zatrudniających łącznie 10232 pracowników, w których przeprowadzono 159 kontroli.

W obiektach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami wydano 27 decyzji administracyjnych, które zawierały **124** nakazy.

Opis nakazów przedstawiono w tabeli.

Nakazy dot.	Liczba nakazów
Substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie	2
Substancji ich mieszaniny, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	6
Szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia występujących w środowisku pracy	2
Czynników rakotwórczych	6
Badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy	54
Obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy do dopuszczalnych NDS i NDN	3
Przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników	14
Zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń higieniczno – sanitarnych.	28
Zapewnienia właściwego stanu higieniczno- sanitarnego pomieszczeń pracy i magazynowych	3
Odzieży roboczej i ochronnej	1
Przeprowadzenia szkoleń pracowników zakresu BHP uwzględniając zagrożenia występujące w środowisku.	2
Czynników szkodliwych na stanowiskach pracy	3
Razem	124

W 2019 r. brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy stwierdzono w ok. 12% kontrolowanych zakładów (18 zakładów pracy). Taki stan rzeczy pociąga za sobą daleko idące konsekwencje w postaci m.in. nie informowania pracowników o istniejących zagrożeniach, czy też nie podejmowania działań zapobiegawczych z zakresu profilaktyki technicznej lub organizacyjnej, ograniczających szkodliwy wpływ środowiska pracy na zdrowie pracujących.

Brak oceny ryzyka zawodowego lub niewłaściwie sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego dla określonych stanowisk pracy stwierdzono w 7 ze 145 skontrolowanych zakładów (ok. 5 %). Ocena ryzyka jest szczegółowym, dokładnym sprawdzeniem i oceną tego, jakie zagrożenia w środowisku pracy mogą być powodem urazu lub pogorszenia się stanu zdrowia pracownika i czy zagrożenia te można wyeliminować, a jeżeli nie, jakie działania należy podjąć w celu ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z tymi zagrożeniami. Brak właściwie sporządzonej oceny zawodowej stanowiska pracy w stosunku do wszystkich możliwych zagrożeń występujących w miejscu pracy nie pozwala pracodawcy podjąć odpowiednich działań w celu ochrony zdrowia pracownika.

Uchybienia w zakresie złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych stwierdzono w 2019 r. w ok. 6% kontrolowanych zakładów (9 zakładach pracy). Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- pomieszczenia socjalne nie są urządzone zgodnie z przepisami (brak umywalek, zlewozmywaków w jadalniach, brak szaf ubraniowych w szatniach, brak bezpośredniego połączenia pomieszczeń socjalnych z pomieszczeniami pracy),
- brak odpowiednich pomieszczeń socjalnych – brak szatni, umywalni i jadalni,
- brudne i zniszczone ściany w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach socjalnych.

Uchybienia w zakresie substancji i mieszanin chemicznych stwierdzono w 10 skontrolowanych zakładach i były to:

- brak aktualnych kart charakterystyk stosowanych mieszanin stwarzających zagrożenie,
- brak aktualnego spisu stosowanych substancji/mieszanin stwarzających zagrożenie/niebezpiecznych,
- niewłaściwe oznakowanie stosowanych mieszanin stwarzających zagrożenie,
- niewłaściwe lub brak oznakowania zbiorników zawierających mieszaniny stwarzające zagrożenie.

Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – PKD 25
- produkcją metali – PKD 24,
- produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – PKD 22,
- produkcją urządzeń elektrycznych – PKD 27,

Do głównych działań podejmowanych przez pracodawców w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy należą:

- zmiana organizacji pracy, poprzez wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników,
- remonty maszyn i urządzeń, wymiana starych, zużytych maszyn i urządzeń na nowe,
- wydzielenie stanowisk pracy związanych z występowaniem przekroczeń,
- konserwacja lub wykonanie nowej instalacji wentylacji odciągowej miejscowej na stanowiskach pracy.

W wyniku postępowań prowadzonych przez PPIS ulega poprawie stan higieniczny środowiska pracy pracowników. W roku 2019 w wyniku decyzji wydanych przez PPIS w Raciborzu warunki pracy poprawiono 92 pracownikom, przede wszystkim w wyniku sukcesywnego wdrażania długofalowych programów działań technicznych i organizacyjnych zmierzających do zmniejszenia narażenia na działanie

czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. Najistotniejsza poprawa warunków pracy wystąpiła w przypadku narażenia na ponadnormatywny hałas. Niektóre procesy technologiczne, jak również stosowane maszyny i urządzenia nie pozwalają na dostosowanie hałasu do obowiązujących normatywów higienicznych. W takich przypadkach pracownicy są obowiązani do stosowania indywidualnie dobranych środków ochronnych. Jednak obowiązkiem pracodawcy jest wykorzystanie wszystkich osiągnięć nauki i techniki, po to, aby pracownik nie był narażony na czynnik szkodliwy.

W większości przypadków przestrzegany jest obowiązek stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych. Stosowane są również inne środki ochrony jak maseczki p/pyłowe, maseczki z pochłaniaczami, okulary, właściwe rękawice ochronne i inne specjalistyczne ochrony stosowane w zależności od rodzaju wykonywanej pracy. Zaopatrzenie pracowników w odzież roboczą i ochronną w kontrolowanych zakładach pracy jest zadowalające.

V.4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie nadzorowanym przez PSSE Racibórz brak jest importerów i eksporterów prekursorów narkotykowych.

Informacje dotyczące legalnego użycia i zapotrzebowania tzn. stosowania prekursorów narkotykowych w działalności zawodowej.

Na terenie nadzorowanym przez PSSE Racibórz nie jest stosowany bezwodnik kwasu octowego natomiast nadmanganian potasu stosowany jest w niewielkich ilościach do analiz chemicznych w laboratoriach.

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Raciborzu 9 podmiotów stosuje w działalności zawodowej prekursor narkotykowe takie jak: kwas solny, kwas siarkowy i aceton.

Kwas solny używany jest głównie w laboratoriach oraz do mycia i czyszczenia w przemyśle. Łącznie, w zakładach na terenie powiatu używa się go w ilości ponad 800 litrów na rok.

Kwas siarkowy używany jest do wykonywania analiz w laboratoriach, do uzdatniania wody oraz do produkcji mydła, środków czyszczących i innych. Łącznie w zakładach na terenie powiatu używa się go w ilości ponad 36 000 litrów na rok.

Aceton używany jest również w laboratoriach oraz często wykorzystywany jest, jako środek czyszczący, odtłuszczacz czy rozpuszczalnik. Łącznie w zakładach na terenie powiatu używa się go w ilości ponad 5 000 litrów na rok.

V.5. Ocena narażenia zawodowego w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest

W 2019 r. pod nadzorem PSSE w Raciborzu znalazło się 11 firm zajmujących się usuwaniem/ zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest (firmy posiadające siedzibę na terenie działania PPIS

w Raciborzu) natomiast do PPIS w Raciborzu wpłynęły 44 zgłoszenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu to najczęściej pokrycia dachowe.

Przy zabezpieczeniu /usuwaniu wyrobów zawierających azbest zatrudnionych było 37 osób.

Czynniki szkodliwe występujące na stanowiskach pracy to: włókna azbestu, hałas.

W roku 2019 przeprowadzono 4 kontrole w tym zakresie.

W 2 zakładach, w których wykonuje się prace związane z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest stwierdzono, że

- pracodawca nie ocenia i nie dokumentuje ryzyka zawodowego związanego z pracami przy zabezpieczeniu /usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- pracodawca nie prowadzi rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- pracodawca nie prowadzi rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- pracodawcy nie przekazują do właściwego PWIS informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2019 r. stwierdzono jednak, że pracownicy i osoby kierujące pracami są przeszkolone w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest przez uprawnione instytucje oraz sporządzone są procedury dotyczące bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Pracownicy wyposażeni są w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, stosownie do rodzaju i stopnia narażenia oraz posiadają aktualne orzeczenia lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.

V.6. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych

W 2019 r. w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin (w tym produktów biobójczych) przeprowadzono łącznie 53 kontrole, w tym 19 kontroli u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin, 33 kontrole u stosujących te produkty w działalności zawodowej i 1 kontrolę u dalszych użytkowników - formulatorów. Nieprawidłowości stwierdzono w 2 zakładach pracy, w których stosuje się mieszaniny stwarzające zagrożenie, a były to:

- brak aktualnego spisu stosowanych substancji/mieszanin stwarzających zagrożenie/niebezpiecznych.

Wydano 2 decyzje administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Dodatkowo przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie wprowadzającym do obrotu mieszaniny chemiczne/produkty biobójcze. W wyniku kontroli ustalono, że do obrotu wprowadzany jest produkt biobójczy bez wymaganego zezwolenia na obrót oraz zawierający w swoim składzie substancję

niedozwoloną w tego typu produktach. Wydano decyzję administracyjną, w której nakazano wycofać z obrotu przedmiotowy produkt.

V.7. Prowadzenie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi w środowisku pracy

W roku 2019 pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 42 zakłady pracy, w których stosowane są substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym/mutagennym.

W roku 2019 skontrolowano 13 zakładów pracy, przy łącznej liczbie kontroli 15.

Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze w skontrolowanych zakładach pracy to 189 osób, w tym 81 kobiet i 108 mężczyzn.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

- w 3 zakładach pracy brak było rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz rejestru pracowników zatrudnionych w narażeniu na te czynniki,
- 1 zakład pracy nie przekazał informacji o tych czynnikach do wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V.8. Prowadzenie nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy

W roku 2019 pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 187 zakładów pracy, w których w środowisku pracy występują szkodliwe czynniki biologiczne.

W roku 2019 skontrolowano 27 zakładów pracy, w których w narażeniu na czynniki biologiczne zatrudnionych było łącznie 357 osób. Największa liczba pracowników, tj. 357 osób zatrudnionych było w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne grupy 2, czyli czynniki, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne. Zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia. 229 osób w skontrolowanych zakładach pracy zatrudnionych było w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne gr. III, t.j. czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

Uchybienia w zakresie czynników biologicznych stwierdzono w 2 zakładach pracy i było to:

- brak rejestru prac rejestr prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 3 grupy zagrożenia,
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 3 grupy zagrożenia,

- brak właściwej oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do zagrożeń związanych z występowaniem w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych,

Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V.9. Choroby zawodowe

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne, zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2019 zgłoszono 8 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, wśród których znalazły się:

- przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15 wykazu chorób zawodowych),
- pylica płuc (poz. 3 wykazu chorób zawodowych),
- astma oskrzelowa (poz. 6 wykazu chorób zawodowych),
- przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym (poz. 14 wykazu chorób zawodowych),
- bruceloza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych).

V.10. Plan działalności na 2020 r.

Ogólne kierunki działania określone przez GIS na rok 2020 to:

1. Prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy.
2. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych.
3. Prowadzenie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi oraz detergentami.
4. Prowadzenie działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach.
5. Prowadzenie nadzoru nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”.
6. Współuczestniczenie w rozpowszechnianiu informacji nt. Bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao.
7. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych.

8. Upowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu stwarzania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi przez produkty będącymi środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.
9. Prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych w obszarze „nowych narkotyków”

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VI.1. Zadania realizowane w 2019 r.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu, w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym ma na celu nie dopuszczanie do nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska.

Zadania te w 2019 r. realizowano poprzez:

- uzgadnianie projektów studiów zagospodarowania przestrzennego gmin,
- uczestnictwo w postępowaniach na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- opiniowanie realizacji przedsięwzięć przed wydaniem tzw. „decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”,
- rozpatrywanie wniosków dotyczących obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć,
- opiniowanie dokumentacji projektowej dotyczącej budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- kontrolę zgodności budowanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- opiniowanie obiektów pod względem sanitarno-higienicznym dla potrzeb instytucji koncesjonujących działalność,
- opiniowanie obiektów pod względem sanitarno-higienicznym dla potrzeb instytucji współfinansujących w ramach programów unii europejskiej.

W ubiegłym roku dla terenu Miasta Raciborza i powiatu raciborskiego wydano ogółem 145 opinii sanitarnych /uzgodnień/ i 77 decyzji oraz przeprowadzono 76 kontroli w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

VI.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin

W ramach uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego gmin w przeciągu 2019 r. rozpatrzono 24 wnioski dotyczące: studium uwarunkowań, zakresów prognoz, planów oraz zmian do planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin: Racibórz, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska, Rudnik, Kornowac. Krzyżanowice.

W analizowanym okresie, uzgadniano:

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

- projekt planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej Ostróg miasta Raciborza, w rejonie ulic Zamkowej i Brzozowej, ul. Karola, ul. Bosackiej, ul. Rudzkiej, ul. Cecylii. W obszarach objętych planem wyznacza się następujące tereny: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; MWU – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami; U – tereny zabudowy usługowej; ZD – teren ogrodów działkowych; KDG – tereny dróg publicznych klasy głównej.

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zlokalizowanego w jednostce strukturalnej Płonia w Raciborzu. Celem uchwalenia miejscowego planu przestrzennego jest umożliwienie realizacji inwestycji związanej z zabudową mieszkaniową jednorodziną wraz z przynależnym zagospodarowaniem terenu. Wyznaczony teren oznaczony zostanie symbolem JZ2/1MN. Na obszarze projektu planu dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zlokalizowanych w jednostkach strukturalnych Studzienna, Śródmieście, Proszowiec Stara - Wieś, Ostróg oraz Markowice w Raciborzu. Plan obejmuje tereny położone: w jednostce strukturalnej Studzienna w rejonie ulicy Bogumińskiej, w jednostce strukturalnej Śródmieście w rejonie ulicy Ocickiej, w jednostce strukturalnej Proszowiec Stara - Wieś w rejonie ulicy Głębczyckiej, w jednostce strukturalnej Ostróg w rejonie ulicy Rudzkiej, w jednostce strukturalnej Markowice w rejonie ul. Gliwickiej.

W obszarach objętych planem wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; U – tereny zabudowy usługowej; UP – tereny usług publicznych; PU – teren produkcyjno-usługowy; ZC – tereny cmentarzy; ZI – teren zieleni izolacyjnej; Przystąpienie do opracowania planu spowodowane było złożonymi wnioskami właścicieli nieruchomości. R – tereny rolnicze; E – teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyka; G – teren infrastruktury technicznej – gazownictwo; KDG – tereny dróg publicznych klasy głównej; KDL – tereny dróg publicznych klasy lokalnej; KDD – tereny dróg publicznych klasy dojazdowej; KDW – tereny dróg wewnętrznych; KDPJ – teren ciągu pieszo-jezdnego; KP – tereny obiektów do parkowania.

- projekt miejscowego planu zagospodarowania w gminie Krzyżanowice, który obejmował obszar położony w sołectwie Owsiszczce. Wyznaczony teren oznaczony został symbolem F8R (tereny rolnicze) i F5MNU (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – usługowej).

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie – Etap II, który dotyczył ustaleń konserwatorskich i dopuszczenia docieplenia frotowej ściany budynku znajdującego się w gminnej ewidencji zabytków, budynku nieczynnego dworca PKP z ok 1910 r. położonego przy ulicy 1 Maja.

- projekt miejscowego planu zagospodarowania w gminie Kuźnia Raciborska, który obejmował obszar położony w sąsiedztwie terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Topolowej. Ustalenia miejscowego planu zakładają umożliwienie realizacji inwestycji związanej z zabudową

mieszkańców, prowadzeniem działalności usługowej z zachowaniem wymogów ładu przestrzennego, wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu.

VI.3. Uwarunkowania środowiskowe

Postępowanie organów PIS w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, skutków niektórych planów i programów, czyli tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081)

Na etapie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone były sprawy dotyczące:

- wyrażenia opinii w sprawie, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko,
- opiniowania warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Opiniując wnioski określające zakresy raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz uzgadniając decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć, szczególną uwagę zwracano na zagadnienia związane z ochroną warunków sanitarnych i zdrowotnych.

W ramach przeprowadzonego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w przeciągu 2019 r. wydano - 28 uzgodnień: W żadnym przypadku nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski te dotyczyły tych przedsięwzięć, które na podstawie dołączonych opracowanych kart informacyjnych przedsięwzięcia, według oceny Państwowego Inspektora Sanitarnego nie wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a były to: przebudowy dróg, magazyny produkcyjne, instalacje do grafityzacji, przebudowy zbiorników wodnych, rozbudowa pomieszczeń produkcyjnych, budowy zbiorników wodnych, obszary mokradłowe, zbiorniki przelewowe, sieci kanalizacji sanitarnych, linie produkcyjne.

W ramach przeprowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaopiniowano 8 przedsięwzięć. Planowane inwestycje dotyczyły: linii do recyklingu kabli i profili aluminiowych, budynków inwentarskich, zbiorników wodnych i obszarów mokradłowych, instalacji grafityzacji, infrastruktury technologii przemysłowej, linii technologicznych.

Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć zwracano uwagę głównie na aspekty: minimalizowania zapylenia przy pracy maszyn i środków transportu podczas realizacji inwestycji, ograniczania do granic działki inwestycyjnej emisji hałasu i zanieczyszczeń, zarówno w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, zapewnienia właściwego wyposażenia w zaplecze sanitarne dla pracowników podczas realizacji przedsięwzięcia oraz wyznaczenia miejsca gromadzenia i sposób odbioru powstałych odpadów i sposób odprowadzenia ścieków na etapie realizacji i eksploatacji inwestycji.

VI.4. Dokumentacja projektowa

W ramach uzgadniania dokumentacji projektowej zwracano szczególną uwagę na:

- zachowanie właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki (dot. m. in. zagadnień higieny pracy i środowiska), oraz warunki higieny użytkowanych pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, wykończenie itp.) na każdym etapie procesu inwestycyjnego, mając na uwadze środowisko pracy człowieka,
- zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach budowlanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych, gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych dla przebywania w nich ludzi.

W roku 2019 dokonano uzgodnienia sześciu dokumentacji projektowych, dotyczyły m.in. adaptacji lokalu na gabinet kosmetyczny, lokalu gastronomicznego, gabinetu lekarskiego, budynku hotelarskiego z usługami dodatkowymi, sklepu oraz podmiotu leczniczego.

VI.5. Odbiory sanitarne

W roku 2019 r. dokonano 68 odbiorów sanitarnych nowych obiektów. Dopuszczone do użytkowania zostały: hale produkcyjne z zapleczem socjalno – biurowym, pomieszczenia sanitarne w przedszkolach, budynki handlowo – usługowe, budynki mieszkalno – usługowe, sklepy spożywcze i kioski, kantyny pracownicze, rozbudowa budynku Nadleśnictwa, restauracje, zakłady produkcyjne spożywcze, apteki, placówki szkolne i przedszkolne, gabinety rehabilitacji, lokale gastronomiczne, warsztaty mechaniki pojazdowej, rozbudowa zakładu rozbiórki i konfekcjonowania mięsa wieprzowego i dziczyzny, przychodnia lekarska, zakłady produkcyjne, budynki produkcyjno-magazynowe, punkty gastronomiczne, sklepy spożywcze, pawilon handlowy, lokale małej gastronomii, kawiarnie, bary i restauracje, gabinety kosmetyczne, salony fryzjersko-kosmetyczne, gabinety rehabilitacyjne, gabinety masażu, placówki szkolne i przedszkolne, sale dydaktyczne z zapleczem administracyjnym i socjalnym, poradnia dziecięca, centrum treningu, gospodarstwo rybackie.

VI.6. Współpraca z innymi organami

W 2019 r. kontynuowano ścisłą współpracę z organami administracji samorządowej. Przy sporządzaniu opinii do dokumentacji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wynikające wątpliwości wyjaśniało się na bieżąco ponadto, wymagające dodatkowych informacji były kierowane do uzupełnienia. Konsultowano też niektóre zagadnienia ze służbami ochrony środowiska.

W roku 2019 prowadzona była również współpraca z Inspekcją Weterynaryjną polegająca na współuczestnictwie w kontrolach odbiorowych, będących pod nadzorem bieżącym Inspekcji Weterynaryjnej. W 2019 r. przeprowadzono wspólnie dwie kontrole obiektów, a były to: rozbudowa zakładu rozbiórki i konfekcjonowania mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz gospodarstwo rybackie.

Współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego odbywała się na zasadzie dostarczania informacji (kopia opinii sanitarnej) dotyczącej dopuszczenia do użytkowania obiektu na podstawie art. 56

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

i 56a Prawa budowlanego lub porozumienia się w ewentualnych sprawach związanych np. z samowolą budowlaną.

Współpraca nadzoru zapobiegawczego z organami Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej występowała sporadycznie i ograniczała się do uczestnictwa w komisjach odbioru.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność oświatowo-zdrowotna i promocji zdrowia Samodzielnego Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, w 2019 roku była prowadzona zgodnie z zakresem zadań wynikających z Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane były zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia, kierunkami działań Światowej Organizacji Zdrowia, w oparciu o koncepcje zawarte w Karcie Ottawskiej i późniejszych dokumentach dotyczących promocji zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1 „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych i III klas gimnazjalnych oraz ich rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2018/2019 XIII edycję programu realizowało 28 szkół podstawowych. Edukacją zostało objętych ogółem 3934 osób, w tym: 2818 uczniów szkół podstawowych, 64 uczniów klas gimnazjalnych, 911 rodziców oraz 142

realizatorów szkolnych.

Szkolenie koordynatorów szkolnych programu „Trzymaj Formę!”

VII.1.2. Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu

Program ogólnopolski, którego celem jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Grupą docelową są kobiety w wieku prokreacyjnym (tj. między 15 a 49 rokiem życia). „ARS, czyli jak dbać o miłość?” - VI edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadpodstawowych. Do realizacji programu na terenie powiatu raciborskiego przystąpiły 4 szkoły ponadpodstawowe, (w tym 1 zawodowa, 2 liceum, 1 technikum). W programie wzięło udział 185 uczniów i 24 rodziców.

Kampanię społeczną „**Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu**”, której celem jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania popularyzowano w ramach akcji prozdrowotnych patrz niżej punkt 2.1. Akcje/eventy.

W punktach informacyjno-edukacyjnym promowano m.in. kampanię społeczną „**Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu**” realizowanej w ramach Projektu KIK/68. Uczestnicy akcji mieli możliwość skorzystania z poradnictwa oraz udostępnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych w postaci broszur i ulotek. W akcjach uczestniczyło ok. 1290 osób. Dostarczono także podstawowych informacji dot. zagrożeń płynących z zażywania tzw. dopalaczy i tym samym podniesiono świadomość o problemach zdrowotnych i konsekwencjach prawnych wynikających z używania nowych narkotyków oraz nt. szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu. Uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w ćwiczeniach z użyciem alkogogli i narkogogli, a także z badań miernikiem tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

VII.1.3. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

W ramach programu w 2019 roku przeprowadzono działania informacyjno- edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia.

Działania były prowadzone w ramach akcji prozdrowotnych patrz niżej punkt 2.1. Akcje/eventy.

Ponadto 28 listopada do wszystkich szkół ponadpodstawowych wystosowano pismo z informacją dot. obchodów Światowego Dnia AIDS oraz przesłano założenia akcji „**HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję**” i scenariusz zajęć do wykorzystania.

W dniu **02.12.2019 r.** w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Raciborzu zorganizowano i przeprowadzono lekcję wraz z prezentacją multimedialną, dla uczniów jednej wytypowanej klasy. Lekcja została przeprowadzona przez pracownika SPOZ i miała na celu przygotowanie młodzieży do konkursu wiedzy ph. „**HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję**”. Podczas lekcji uczniowie otrzymali materiały edukacyjne do utrwalenia wiedzy.

W tym samym dniu odbył się konkurs wiedzy. Uczniowie otrzymali wcześniej przygotowane testy, składające się z 25 pytań zamkniętych. W konkursie wzięło udział 25 uczniów. 6 grudnia odbyło się podsumowanie konkursu oraz rozdanie nagród i dyplomów.

VII.1.4 „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, skierowany do dzieci IV klasy szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Ofertę realizacji programu przesłano do wszystkich szkół podstawowych. Do realizacji II edycji programu przystąpiło 16 szkół podstawowych. Wytypowani koordynatorzy szkolni zostali przeszkoleni z założeń realizacji programu oraz zostali zaopatrzeni w materiały edukacyjne.

Placówki realizujące program zostały również zaproszone na konferencję realizowaną przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach pt. „Pałący problem – Czy można uniknąć palenia tytoniu wśród dzieci i młodzieży?”.

W powiecie raciborskim program realizowało 16 szkół podstawowych. Edukacją objęto 426 uczniów z 26 klas IV szkół podstawowych. Edukacją objęto również 457 rodziców.

VII.1.5 „Czyste powietrze wokół nas”

X edycja przedszkolnego programu edukacji antytytoniowej skierowanego do dzieci 5-6 letnich oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 46 przedszkoli w powiecie raciborskim. W programie uczestniczyło 2611 dzieci przedszkolnych oraz 1257 rodziców.

Dzięki realizacji zajęć programowych dzieci zrozumiały, że mają prawo decydować o tym, co się wokół nich dzieje i dokonywać świadomych wyborów wobec palenia papierosów. Dowiedziały się również jak należy prawidłowo reagować w sytuacjach, w których narażone są na bierne palenie.

VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umiarkowanie na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby.

W roku szkolnym 2018/2019 VII edycję programu realizowało 8 szkół ponadpodstawowych. Działaniami edukacyjnymi objęto 625 uczniów oraz 22 rodziców. Realizatorami programu byli nauczyciele przedmiotu, pedagodzy, pielęgniarki środowiska szkolnego oraz wychowawcy klas.

VII.2.2. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania tym zakażeniom. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2018/2019 na terenie powiatu raciborskiego VIII edycję programu zrealizowało 14 szkół ponadpodstawowych. Edukacją objęto 1139 uczniów. Ogółem program w szkołach realizowało – 21 osób, w tym: nauczyciele biologii, pielęgniarki środowiska szkolnego, pedagodzy i wychowawcy klas.

VII.2.3. „Znamie! Znam je?”

Program mający na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2018/2019 na terenie powiatu raciborskiego program zrealizowały 8 szkół ponadpodstawowych. Edukacją objęto 1117 uczniów.

Podejmowana profilaktyka okazuje się bardzo istotna ze względu na stały wzrost zachorowania na raka skóry. Treści przekazane uczniom wzbogaciły ich wiedzę z zakresu profilaktyki zdrowotnej. Wśród młodzieży wzrosła również świadomość na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka.

VII.2.4. „Klub Zdrowego przedszkolaka”

Program wojewódzki, którego głównym celem jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Grupą docelową programu są placówki przedszkolne powiatu raciborskiego, nauczyciele przedszkolni, dzieci przedszkolne, rodzice i opiekunowie dzieci. Do wszystkich przedszkoli wystosowano pismo z przedstawieniem oferty realizacji programu oraz regulamin konkursu na Film – krótki reportaż pt. „Szczepan w naszym przedszkolu zachęca do szczepień”.

W roku szkolnym 2018/2019 II edycję programu zrealizowało 46 przedszkoli. Edukacją objęto 2524 dzieci oraz 2896 rodziców. Dla koordynatorów przedszkolnych zorganizowano 2 szkolenia z założeń realizacji programu w dniu 29.11.2019r. w PSSE w Raciborzu, w których uczestniczyło 28 osób. Realizatorzy przedszkolni zostali także zaopatrzeni w materiały edukacyjne.

Dodatkowo w ramach projektu, w dwóch przedszkolach zorganizowano spotkanie z dziećmi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu przeczytał dzieciom bajkę o "Przygodach dzielnego niedźwiadka Szczepana". Dzięki bajce o Niedźwiadku Szczepanie najmłodszy mogli zrozumieć jak działają szczepienia oraz dlaczego są ważne dla każdego z nas. Dla przedszkolaków przygotowano zajęcia plastyczno - manualne. W zajęciach uczestniczyło 40 dzieci przedszkolnych.

Realizacja programu pozwoliła na przekazanie wiedzy na temat: zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, higieny rąk, promieniowania słonecznego oraz czystego powietrza. Informacje na temat realizacji programu ukazały się w raciborskich mediach.

VII.2.5. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Jego celem jest dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2018/2019 IV edycję programu zrealizowało 31 szkół gimnazjalnych z terenu powiatu raciborskiego. Edukacją objęto 1592 uczniów VII klas szkół podstawowych i III klas gimnazjalnych oraz 274

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

rodziców. Dla koordynatorów szkolnych w PSSE w Raciborzu zorganizowano szkolenie (14.03.2019r.). Na szkoleniu podsumowano realizację poprzedniej edycji programu, omówiono założenia realizacji nowej edycji, we współpracy w Sekcją Higieny Pracy przedstawiono problematykę dotyczącą dopalaczy, z uwzględnieniem m.in. statystyki powiatu raciborskiego. Kontynuowano także współpracę z Komendą Powiatową Policji w celu przedstawienia sposobów walki z przestępczością narkotykową.

VII.3. Interwencje nieprogramowe:

VII.3.1. Profilaktyka Palenia Tytoniu

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 712 kontroli sprawdzających przestrzeganie zakazu

palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia. Nałożono jeden mandat za złamanie zakazu palenia papierosów tradycyjnych na kwotę 400zł.

W ramach 10 imprez/akcji/eventów lokalnych, prowadzone były również działania skierowane do społeczności lokalnej. Ogólna liczba odbiorców 7370. W ramach podejmowanych działań dotyczących profilaktyki palenia tytoniu przeprowadzono także 14 pogadanek skierowanych do

uczniów, uczestników wypoczynku zimowego i letniego czy kobiet w ciąży. Działania skierowano do 590 osób.

W ramach prezentacji działalności Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu zaprezentowano działalność oświatowo zdrowotną i promocję zdrowia. Przygotowano stanowiska informacyjno-edukacyjne, których celem było zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości społeczeństwa na temat profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych oraz negatywnych skutków zdrowotnych wynikających z ich stosowania przestrzegania uczestników przed skutkami zdrowotnymi wynikającymi z czynnego i biernego palenia tytoniu. Chętni mieli możliwość wzięcia udziału w bezpłatnym badaniu zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Osoby dorosłe, a także dzieci i młodzież podczas imprezy korzystali z symulacji upośledzenia zmysłów przy pomocy alko- i narkogogli. Uczestnicy mogli się przekonać, w jaki sposób narkotyki czy alkohol mogą wpływać na upośledzenie zmysłów, np.: obniżenie koncentracji, spowolnienie czasu reakcji, niemożność określenia kierunków, zniekształcenie widzianego obrazu, zmiany w ocenie odległości, zmniejszenie możliwości oceny sytuacji, podwójne widzenie, brak koordynacji mięśniowej. Uczestnikom udostępniono ponadto materiały informacyjno-edukacyjne w postaci ulotek.

Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada) - informacja prasowa na temat obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia została

przekazana do lokalnych mediów. W ramach kampanii medialnej informacja została rozpowszechniona wśród społeczności poprzez publikację informacji raciborskich mediach.

VII.3.2. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)

Tematem przewodnim obchodów Światowego Dnia Zdrowia w 2019 roku jest uniwersalny zasięg/dostęp do opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowej opieki zdrowotnej. W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia, którego hasłem w 2019 roku było „**Uniwersalne ubezpieczenie zdrowotne**”, przesłano informację zawierającą kluczowe założenia kampanii do wszystkich placówek ochrony zdrowia, oświatowo-wychowawczych, jednostek samorządowych z terenu powiatu raciborskiego, instytucji współpracujących oraz lokalnych mediów, celem przybliżenia problemów związanych z dostępem do powszechnej opieki zdrowotnej.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia, w dniu 4 kwietnia przeprowadzono zajęcia z dziećmi przedszkolnymi w Przedszkolu nr 20 w Raciborzu, pod nazwą "Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana" w ramach projektu "Klub Zdrowego Przedszkolaka". Pracownik SPOZ PSSE w Raciborzu przeczytał dzieciom bajkę o "Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana". Dzięki bajce o Niedźwiadku Szczepanie najmłodszy mogli zrozumieć jak działają szczepienia oraz dlaczego są ważne dla każdego z nas.

Informacje na temat „Światowego Dnia Zdrowia” zostały zamieszczone w lokalnych mediach i na stronie internetowej PSSE w Raciborzu.

VII.3.3. „Bezpieczne ferie 2019”

Akcja wojewódzka mająca na celu stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie województwa śląskiego poprzez prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

W ramach akcji przekazano plakat i ulotkę ph. „Bezpieczne ferie zimowe” w wersji elektronicznej do 119 jednostek samorządu terytorialnego, placówek oświatowo – wychowawczych, sportowych, kulturalnych, bibliotek, służb mundurowych oraz innych instytucji współpracujących w powyższym zakresie na terenie powiatu raciborskiego z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych.

W ramach akcji „Bezpieczne ferie 2019” we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu oraz sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Raciborzu zorganizowano akcję informacyjno-edukacyjną w placówkach organizujących wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży, podczas której przeprowadzono 2 pogadanki dla dzieci, młodzieży oraz kadry pedagogicznej w ośrodkach organizujących zimowy wypoczynek, które odbyły się w dniu 04.02.2019 r. w Szkole Podstawowej w Krzyżanowicach oraz w dniu 11.02.2019 r. w Klubie Osiedlowym „M-5” w Raciborzu. Ciekawostką specjalnie przygotowaną dla dzieci i młodzieży były warsztaty z użyciem, alkogogli i narkogogli. W pogadankach uczestniczyło 65 dzieci.

Uczestnicy oraz organizatorzy wypoczynku otrzymali materiały edukacyjno-informacyjne. Informacja została zamieszczona w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej KPP w Raciborzu.

Pogadanki w ramach akcji „Bezpieczne Ferie 2019”.

VII.3.4. Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”

Wojewódzka akcja edukacyjna mająca na celu profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży.

W 2019 roku przeprowadzono 14 pogadańk (część we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu) w placówkach kulturalno-oświatowych z dziećmi i młodzieżą, w których wzięło udział 735 uczestników. Pogadanki poruszały problematykę skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych.

Uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w ćwiczeniach z użyciem narkogogli i alkogogli.

Działalność profilaktyczna realizowana była także w ramach 11 akcji informacyjno-edukacyjnych organizowanych w powiecie raciborskim. W punktach informacyjno-edukacyjnym uczestnicy imprezy mieli możliwość skorzystania z porad dot. profilaktyki chorób oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także wzięcia udziału w ćwiczeniach z użyciem narkogogli i alkogogli. Przy stoiskach wyeksponowano materiały edukacyjne (plakaty, ulotki) informujące m.in. o szkodliwości zażywania „dopalaczy”. W akcjach wzięło udział ok. 7 140 osób.

Przez cały rok była także prowadzona dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych do placówek, które włączyły się do realizacji akcji.

Informacje zostały zamieszczone na lokalnych portalach internetowych: www.naszraciborz.pl, www.raciborz.com.pl, stronach internetowych szkół, oraz stronie internetowej i FB PSSE w Raciborzu.

VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada)

Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

W ramach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach podjęto współpracę z lokalnymi mediami i zorganizowano kampanię medialną. Opracowano informację prasową oraz przekazano do wszystkich lokalnych mediów. Ponadto informacje zostały także zamieszczone na portalu społecznościowym PSSE w Raciborzu. Celem podjętych działań było propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Informacje zostały opublikowane w lokalnych mediach i na portalach społecznościowych.

Tematykę antybiotykooporności poruszono także m.in. w ramach 2 akcji organizowanych w środowisku lokalnym.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Przeprowadzono 2 wykłady połączone z prezentacją multimedialną dla zaproszonych gości w ramach obchodów 100-lecia Inspekcji Sanitarnej – w PSSE w Raciborzu oraz PSSE w Głubczycach. Ogólna liczba odbiorców – 30 850.

Uczestnicy imprez mieli możliwość skorzystania z porad dot. racjonalnego stosowania antybiotyków oraz otrzymania materiałów informacyjno-edukacyjnych w postaci ulotek.

VII.3.6. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Akcja mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenia w profilaktyce chorób zakaźnych. Akcja adresowana jest w szczególności do rodziców dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych oraz osób podróżujących. Podczas podejmowanych działań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień przeciwko grypie oraz ich znaczeniu w profilaktyce zachorowań na grypę.

W ramach akcji wojewódzkiego projektu "Klub Zdrowego Przedszkolaka", którego realizację rozpoczęto w dniu 15 października 2018r. również w powiecie raciborskim. Projekt zainaugurowano akcją pod nazwą "Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana".

W roku 2019 podejmowano działania poprzez następujące formy realizacji:

– przeprowadzono 10 pogadek, podczas których promowano założenia kampanii społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” wśród dzieci i młodzieży przebywających na zimowiskach, szkołach oraz Szpitalu Rejonowym w Raciborzu. Podczas spotkań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. W pogadankach wzięło udział 475 osób.

– przeprowadzono wykłady w PSSE w Raciborzu i Głubczycach z okazji obchodów 100-lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zawierające m.in. w treści wpływ szczepień ochronnych na sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych na przestrzeni dziesięcioleci.

Wykład w PSSE Głubczycach z okazji obchodów 100-lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej

– zorganizowano akcje i punkty informacyjno-edukacyjne w środowisku lokalnym, połączone z wystawami i ekspozycjami materiałów, przy których m.in. promowano szczepienia ochronne w ramach kampanii społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”. Działania skierowano do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, kadry pedagogicznej, pacjentów oraz rodziców i społeczności lokalnej. Liczba odbiorców – 7300. W ramach realizowanych akcji prowadzono przez cały rok 2019 dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych.

VII.3.7. „Brązowo, ale czy zdrowo?”

Celem akcji jest kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solariach, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży.

korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim.

Działania zrealizowano także w ramach 6 akcji prozdrowotnych, połączonych z punktami informacyjnymi i dystrybucją materiałów, które zostały skierowane do 4970 odbiorców. Informacje

W ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” przeprowadzono 7 pogadank (we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu), w których uczestniczyło ogółem ok. 305 osób. Skierowane działania do młodzieży dotyczyły bezpiecznego

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

nt. bezpiecznych wakacji, ukazały się również we wszystkich mediach lokalnych. Całkowita liczba odbiorów działań – 26375.

VII.3.8. „Bezpieczne Wakacje 2019”

Akcja mająca na celu stwarzanie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. W ramach akcji przeprowadzono 7 pogadank w ośrodkach organizujących letni wypoczynek dzieci i młodzieży. W pogadankach uczestniczyło 305 uczestników. Podjęto działania związane z realizacją 6 akcji prozdrowotnych połączonych z punktami informacyjnymi, które zostały skierowane do 4970 odbiorców.

Event pod hasłem: "Bezpieczne wakacje z Rodziną" w Kuźni Raciborskiej.

Event z okazji Dnia Dziecka w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2 w Raciborzu.

Uczestnikom spotkań dostarczano podstawowych informacji dot. zagrożeń płynących z zażywania tzw. dopalaczy i tym samym podniesiono świadomość o problemach zdrowotnych i konsekwencjach prawnych wynikających z używania nowych narkotyków. Poruszono temat bezpiecznego opalania oraz omówiono temat bezpiecznego korzystania z kąpielisk, a także zachowaniu się podczas wycieczek górskich, burzy, pobytu w lesie oraz profilaktyce i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia przez kleszcze i owady. Uczestników obozów ostrzegano także przed niebezpieczeństwem przegrzania organizmu i udarem cieplnym. Zwrócono uwagę na korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich

znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. Omówiono także zagrożenia wynikające z czynnego i biernego palenia tytoniu. Organizatorom przekazano materiały edukacyjno-informacyjne (plakaty, ulotki) do rozdysponowania oraz wyeksponowania na terenie placówek.

VII.3.9. Profilaktyka zatruc grzybami.

Prowadzone działania miały na celu kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych dotyczących zatruc pokarmowych grzybami oraz zwrócenie uwagi na bezpieczne grzybobranie.

Ze względu na trwający okres wakacyjny oraz jesienny, sprzyjający wyprawom do lasu po grzyby, do jednostek samorządu terytorialnego i lokalnych mediów zostały przesłane materiały informacyjne dotyczące akcji i zachęcenia do czynnego udziału w propagowaniu tej idei m.in. poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych.

Materiały te zamieszczone zostały także na stronach internetowych Urzędów Miast i Gmin oraz lokalnych mediów. W ramach wywiadu przekazano także mediom informacje dot. możliwości bezpłatnego sprawdzenia zebranych grzybów przyniesionych przez mieszkańców w celu ich oceny oraz zakresu udzielanych porad.

VII.3.10. „Pedikuloza” – profilaktyka wszawicy.

Do wszystkich placówek oświatowych zostały przesłane, drogą elektroniczną, materiały edukacyjne nt. profilaktyki wszawicy (ulotka, broszura, plakat). W celu zapobiegania rozpowszechnianiu się wszawicy, w placówkach oświatowych, rozpowszechniono ok. 550 ulotek nt. wszawicy do wykorzystania w bieżącej edukacji uczniów i rodziców.

VII.3.11. „Jasne jak Słońce”

Kampania informacyjno-edukacyjna, realizowana była w ramach zadania pn.: „Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promieniowanie ultrafioletowe”, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Kampania skierowana była do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Celem Kampanii był wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat szkodliwości działania promieniowania ultrafioletowego na zdrowie. W ramach kampanii „Jasne jak Słońce” zostały przygotowane trzy rodzaje plakatów informacyjno-edukacyjnych skierowane do różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży. W ramach kampanii prowadzono dystrybucję plakatów do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych.

VII.3.12. „Lekki tornister”

Celem działań edukacyjnych było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków

i tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży oraz dbanie o właściwą postawę ciała.

Do wszystkich szkół podstawowych oraz lokalnych władz samorządowych przesłano pismo sygnalizujące problem przeciążonych tornistrów najmłodszych uczniów. Przekazano także materiały informacyjne w wersji elektronicznej.

W ramach podjętej współpracy w mediach lokalnymi współpracownikami zorganizowano kampanię medialną (w marcu i w sierpniu) mającą na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów, konieczność zmniejszania przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży, oraz dbania o właściwą postawę ciała.

Przeprowadzono 8 pogadanek, w których uczestniczyło 385 dzieci. Działania edukacyjne prowadzono także podczas 9 akcji w terenie, w których wzięło udział 5940. Na bieżąco były podejmowane działania związane nadzorowaniem i monitorowaniem przebiegu akcji dot. wad postawy.

VII.3.13. Ochrona przed komarami

W związku z wystąpieniem dużej ilości komarów na terenie województwa śląskiego przekazano do władz samorządowych ulotkę „Indywidualna ochrona przed komarami w domu i ogrodzie” z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych oraz przekazanie do podległych placówek oraz link do strony internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego, gdzie zamieszczono informacje dotyczące ryzyka zdrowotnego oraz zalecanych metod ochrony przed komarami

Pojawianie się zwiększonej populacji komarów związane jest na terenie tutejszego powiatu z dużą ilością stałych zbiorników wodnych, wysoką temperaturą otoczenia w okresie letnim, a także zakończeniem cyklu rozwojowego tych owadów.

VII.3.14. Jubileusz setnej rocznicy Służb Sanitarnych w Polsce

W ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości, 15 maja br. na Zamku Piastowskim w Raciborzu odbyła się konferencja zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Raciborzu pod tytułem: „Zdrowie publiczne w Polsce 1919-2019 – 100 lat służb sanitarnych w Polsce”.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Celem konferencji było przybliżenie odbiorcom roli i zadań inspekcji sanitarnej na przestrzeni lat, między innymi na przykładzie działania powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej od momentu jej powstania po współczesność, a także wzmocnienie współdziałania z innymi instytucjami realizującymi zadania z zakresu zdrowia publicznego (publiczna i niepubliczna służba zdrowia, inne inspekcje i straże, stowarzyszenia i inne jednostki).

Z okazji istnienia 100-lecia służb sanitarnych pracownicy PSSE w Raciborzu wzięli także udział w ogólnopolskiej akcji sadzenia drzew p.h. „Zasadź Się Na Zdrowie”. Na terenie województwa śląskiego, akcja, podczas której przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej zasadzili 3 600 dębów odbywała się na terenie Jankowic koło Pszczyny.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

WNIOSKI

1. W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

1. Faktyczna ocena sytuacji epidemiologicznej zależy nie tylko od rzetelnego zgłaszania chorób zakaźnych przez placówki udzielające świadczeń zdrowotnych, lecz także od szerszego stosowania badań diagnostycznych.
2. Decyzje administracyjne wydane w 2019 roku dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń w podmiotach leczniczych (zniszczone podłogi brudne powłoki malarskie ścian, sufitów oraz nieprawidłowości w zakresie prowadzenia procesów dezynfekcji: rąk, powierzchni. Za nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy w podmiocie leczniczym ambulatoryjnym nałożono mandat karny. Przeprowadzono dwie interwencje dotyczące: złego stanu sanitarno-porządkowego obiektu, braku dezynfekcji powierzchni, narażenia pracowników na szkodliwe działanie czynników biologicznych – skargi były zasadne po przeprowadzonych kontrolach wdrożono postępowanie administracyjne.
3. Podmioty lecznicze przeprowadzają kontrolę wewnętrzną w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, prowadzona dokumentacja kontroli wewnętrznej jest zgodna z wymogami obowiązującego rozporządzenia.
4. Asortyment stosowanych preparatów dezynfekcyjnych uwzględnia specyfikę placówek, oraz zapobieganie zakażeniom krwiopochodnym. Znajomość zasad i sposobu wykonywania procesów dezynfekcji została oceniona pozytywnie.
5. Zastrzeżeń nie budzą także procesy sterylizacji, postępowania z brudną bielizną i odzieżą roboczą.
6. Stan sanitarny placówek udzielających świadczeń zdrowotnych na terenie powiatu raciborskiego utrzymuje się stabilnym dobrym poziomie sanitarnym.
7. Wszelkie zalecenia i sugestie ze strony tut. Stacji wykonywane są w ustalonych terminach oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

W roku 2019 w obszarze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Raciborzu nie zaobserwowano żadnych wyraźnych tendencji. W wielu gminach nadal nierozwiązany pozostaje problem kanalizacji sanitarnej. Poprawia się stan utrzymania dróg w powiecie, remontowane są nawierzchnie. Nadal zastrzeżenia budzi sprzątanie dróg w okresie wiosennym.

3. W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2018 i 2019 można stwierdzić, iż ogólny stan sanitarno-higieniczny obiektów żywnościowo-żywnościowych uległ poprawie w stosunku do poprzedniego

roku (w 2018 r. odsetek obiektów ocenionych, jako niezgodne z wymaganiami wynosił 0,4 %, natomiast w 2019 r. wyniósł 0,2 %).

Wzrósł odsetek prób kwestionowanych (w roku 2018 wynosił 3,7%, natomiast w 2019 r. – 4,2%). W 2019 r. kwestionowanych było 11 próbek środków spożywczych oraz 9 próbek zmiotków lub wytrzępeków pobranych w piekarniach. Liczba zdyskwalifikowanych próbek zmiotków i wytrzępeków pobranych w piekarniach wzrosła w stosunku do roku poprzedniego (w 2018 r. zakwestionowano 30% prób, w 2019 r. – 45% prób).

W 2019r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczące nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska przeprowadzono 3 wspólne kontrole z elementem poboru prób u producentów, pomimo logistycznych trudności związanych z samodzielnym dostarczaniem prób do laboratorium i zorganizowaniem wspólnych kontroli.

Pomimo zadań dodatkowych wynikających z akcji koordynowanych przez ŚPWIS oraz kontroli na wniosek strony, główne zamierzenia i plany przewidziane na 2019 rok zostały zrealizowane.

4. W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W wyniku prowadzonego w 2019 r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, a także nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, iż:

1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny części placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu raciborskiego wymaga poprawy.
2. Zmalał odsetek uczniów korzystających z nieprawidłowo dobranego stanowiska pracy, w porównaniu do lat 2017-2018; natomiast w przypadku przedszkolaków – wzrósł. Problem dostosowania stanowiska pracy przedszkolaków/uczniów do zasad ergonomii pozostaje jednak wciąż aktualny.
3. Mimo zapewnienia uczniom w pomieszczeniach szkoły lub placówki miejsc na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych prawie 1/5 dzieci objętych badaniem nosiła zbyt ciężkie tornistry/plecaki. Aby dziecko nie ugięło się pod ciężarem szkolnego tornistra/plecaka ważna jest współpraca szkoły z rodzicami i dziećmi celem wypracowania metod i sposobów na zminimalizowanie ciężaru tornistra/plecaka. Nadzór opiekunów (rodziców, nauczycieli) nad zawartością tornistrów/plecaków jest niezwykle istotny. Kluczowy jest również sam wybór tornistra/plecaka szkolnego. Problem dotyczący niewłaściwie wybranego, źle zapakowanego i nieodpowiednio noszonego tornistra/plecaka winien być omawiany także z uczniami.
4. W szkołach nadal prowadzone jest dożywianie uczniów. Podobnie jak w latach 2017-2018 zdecydowana większość uczniów korzystała z pełnych obiadów. Coraz więcej szkół zapewnia uczniom możliwość korzystania z tzw. poidełek lub dystrybutorów z wodą.

5. Podobnie jak w roku 2018, wszystkie skontrolowane przedszkola zapewniały warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez uczęszczające do nich dzieci. Jednakże nadal nie wszystkie przedszkolaki myją zęby podczas pobytu w przedszkolu. Należy więc dążyć do wyeliminowania tego stanu i objęcia wszystkich dzieci szczotkowaniem zębów.
6. W 2019r. na terenie powiatu raciborskiego dzieci i młodzieży, podobnie jak w roku 2018, wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również w ramach wypoczynku całodobowego. Prócz nieprawidłowości stwierdzonych w miejscach żywienia uczestników wypoczynku letniego, w obiektach, w których odbywały się zimowiska/kolonie/obozy warunki sanitarno-higieniczne nie budziły zastrzeżeń.

5. W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

1. Spośród nadzorowanych zakładów ponad 47% stanowią zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników. Liczbowa przewaga zakładów małych w powiecie raciborskim od szeregu lat ma charakter stały.
2. Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – PKD 22 – 5087 zatrudnionych, PKD 25 – 2168 zatrudnionych, PKD 10 – zatrudnionych 992 i PKD 47 – 667 osób.
3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie zawodowe na czynniki fizyczne, wśród których największą skalę zagrożenia stanowi hałas.. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan.
4. W wyniku postępowań prowadzonych przez PPIS ulega poprawie stan higieniczny środowiska pracy pracowników. W roku 2019 w wyniku decyzji wydanych przez PPIS w Raciborzu warunki pracy poprawiono 67 pracownikom. Najistotniejsza poprawa warunków pracy wystąpiła w przypadku narażenia na ponadnormatywny hałas.
5. W 2019 r. najczęściej stwierdzane nieprawidłowości, podobnie jak w latach poprzednich, to: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, niewłaściwie sporządzona ocena ryzyka zawodowego odniesieniu do narażenia na hałas, drgania lub czynniki chemiczne oraz niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w tym brak właściwych pomieszczeń sanitarnych.

6. W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym, stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty, były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-

higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane. Podczas odbiorów spotykano się w większości z inwestycjami dobrze przygotowanymi do czynności odbiorowych pod względem wykonawczym (prace zakończone, zgodność z dokumentacją projektową, uzgodnienia projektu w wymaganym zakresie) oraz formalno-prawnym (wpis do dziennika budowy, odbiory techniczne wewnętrzne, badania i pomiary, dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i stosowania materiałów budowlanych). Gdy była taka potrzeba to w protokołach kontroli ujmowano zastrzeżenia wynikające z niezgodności realizacji przedsięwzięć z zatwierdzoną dokumentacją projektową lub niespełnionymi do końca wymogami sanitarnymi. W okresie 2019 roku nie wniesiono sprzeciwu na użytkowanie obiektów w trybie art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na wydane w ubiegłym roku decyzje i opinie nie wpłynęły zażalenia stron biorących udział w postępowaniach. Zadania realizowane przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Raciborzu w 2019 r. miały istotny wpływ na poprawę stanu sanitarnego terenu powiatu raciborskiego, ponieważ realizując swoje ustawowe obowiązki zwracano szczególną uwagę na rozwiązania techniczne, mające na celu zabezpieczenie ludzi przed nadmiernym hałasem, zabezpieczenie ludzi i środowiska przed wpływem zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego oraz ochrony zdrowia ludzi poprzez zastosowanie właściwych materiałów budowlanych i instalacyjnych, zagwarantowanie właściwych warunków pracy i pobytu w pomieszczeniach - właściwa funkcja i parametry pomieszczeń.

7. W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja programów zdrowotnych, akcji, eventów, kampanii informacyjno-edukacyjnych, imprez, punktów konsultacyjnych, badań zdrowotnych, porad i szkoleń, jak również informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów przyczyniły się m.in. do zwiększenia poziomu wiedzy uczniów, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej i społeczności lokalnej oraz do wzmocnienia postaw, zachowań i nawyków prozdrowotnych.

W 2019 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu podejmowała działania dotyczące m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków oraz profilaktyki raka szyjki macicy.

W działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowana jest współpraca z licznymi partnerami, jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki oświatowo-wychowawcze, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, lokalne media, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, miejskie, powiatowe i gminne biblioteki

Działania podejmowane w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowane we współpracy z licznymi placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz

samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

PODSUMOWANIE

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu w 2019 r. wykonywała swoje działania zgodnie z zatwierdzonymi w „Planie zasadniczych Przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu na rok 2019 r.” kierunkami ujętymi w „Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego na rok 2019”.

Poszczególne komórki PSSE wykonały terminowo większość zamierzeń ujętych w planie. Pojedyncze zadania nie zostały wykonane lub wykonane nieterminowo z przyczyn niezależnych od PSSE w Raciborzu. Podobnie jak w poprzednich latach główną przyczyną braku lub nieterminowego wykonania było wycofanie się jednostek wyższych szczebli z niektórych działań, do udziału w których przewidywano PSSE w Raciborzu (np. odgórne wycofanie niektórych rodzajów sprawozdań, przesunięcie terminów niektórych zadań).

Wzorem lat wcześniejszych w roku 2019 realizowano zadania ponadplanowe zgodnie z ustalonymi ogólnie wytycznymi i terminami wykonania. Związane one były z aktualnymi zagrożeniami zdrowotnymi i wdrożeniem nowych regulacji prawnych.

W minionym roku szczególną uwagę poświęcono działaniom kontrolnym w zakresie:

- działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz ich współpracy z PIS,
- realizacji Programu Szczepień Ochronnych i nadzoru nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad sposobem przekazywania i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepień (ESDS),
- jakości wody w ramach tzw. monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- prawidłowości postępowania z odpadami gastronomicznymi,

Zamierzenia i kontrole ujęte w planach na 2019 r. i wynikające z doraźnych potrzeb wykonane zostały na satysfakcjonującym poziomie. Zadania jednostki wykonano z zachowaniem obowiązujących standardów i wymagań wdrożonego w jednostce systemu jakości.

Na podstawie informacji zgromadzonych w wyniku prowadzonych w 2019 r. działań kontrolnych i kontynuowanego nadzoru stwierdzić można, iż bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu raciborskiego utrzymuje się na stabilnym, zadawalającym poziomie.